

Prijedlog

**PROCJENA UGROŽENOSTI OPĆINE ODŽAK
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA**

Odžak, rujna 2015. godine

SADRŽAJ

A. UVOD

B. OPĆI DIO

1. Prirodno - geografska obilježja teritorije BiH

1.1. Površina BiH

1.2. Stanovništvo

1.3. Prirodno – geografsko obilježje općine Odžak

- **geografski položaj**
- **reljef**
- **veličina područja,**
- **hidrografska obilježja**
- **klima**
- **šume**
- **zemljište**

2. Osnovni pokazatelji o razmještanju gospodarskih i infrastrukturnih objekata

- **gospodarstvo**
- **putna infrastruktura**
- **vodoopskrba**
- **telekomunikacijska infrastruktura**
- **elektroenergetska infrastruktura**
- **obrazovanje i kultura**
- **informiranje**
- **zdravstvo**
- **stambena infrastruktura**
- **stanovništvo**

C. POSEBNI DIO PROCJENE UGROŽENOSTI

1. Izvori opasnosti i nosioci ugrožavanja

- **procjena ugroženosti od poplava**
- **procjena ugroženosti od potresa**
- **procjena ugroženosti od suša, oluja, vjetrova, grada i mraza**
- **procjena ugroženosti prostora općine od odronjavanja i klizanja zemljišta**
- **procjena ugroženosti od snježnih nanosa i leda na vodotocima**

- procjena ugroženosti od požara
 - procjena ugroženosti od zaraznih bolesti
 - procjena ugroženosti od epidemije životinjskih zaraznih bolesti
 - procjena ugroženosti prostora općine od biljnih bolesti
 - procjena ugroženosti od radioaktivnog i drugog zagađenja
 - rizik od mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava
2. Stanje i stupanj provođenja preventivnih mjera zaštite kao i mogućnost provođenja mjera za otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća
 3. Vrsta, količina i vrijednost materijalnih dobara koja mogu biti ugrožena i mogućnost i potreba njihove zaštite

D. SNAGE CIVILNE ZAŠTITE I MTS-a PREDVIĐENE ZA ANGAŽIRANJE NA ZADACIMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

1. Stupanj organiziranosti, opremljenosti, kadrovske popunjenosti i stručna osposobljenost Općinskog stožera civilne zaštite i drugih organa.
2. Organiziranost i osposobljenost snaga koje se mogu angažirati na provođenju mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.
3. Vrsta i količina materijalno - tehničkih sredstava koja su neophodna za provođenje mjera zaštite i spašavanja.
4. Organiziranost i opremljenost poduzeća i zajednica koje se mogu angažirati u akcijama zaštite i spašavanja.
5. Stupanj osposobljenosti i uvježbanosti pučanstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja,
6. Stupanj organiziranosti, popunjenosti i opremljenosti sustava motrenja i uzbunjivanja na području općine.
7. Potrebe za opremanjem i osposobljavanjem snaga zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća (stožeri, postrojbe, povjerenici i službe zaštite i spašavanja).

E. POTREBNA FINACIJSKA SREDSTVA

1. Procjena stanja,
2. Sredstva međunarodne zajednice,
3. Sredstva za ostvarivanje prevencije,

4. Evidencija šteta u financijskom iznosu,
5. Sustavno financiranje zaštite i spašavanja,
6. Zaključci

F. OPĆI ZAKLJUČCI PROCJENE

A. UVOD

Općinska služba civilne zaštite, u skladu sa točkom 20. Metodologije za izradu Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća („Sl. glasnik FBiH“ br. 35/04), pristupila je ažuriranju Procjene ugroženosti općine Odžak od prirodnih i drugih nesreća („Sl. glasnik općine Odžak“ br. 03/06) u daljem tekstu (Procjena ugroženosti) na isti način i po postupku koji je utvrđen za izradu i donošenje Procjene ugroženosti.

To znači da je ažuriranje Procjene ugroženosti utvrđeno u suradnji sa općinskim službama, drugim organima općinske uprave, zavodima, naučnim i drugim ustanovama itd. Pored toga, u postupku ažuriranja Procjene ugroženosti izvršeno je usklađivanje i sa Procjenom ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća FBiH. Ova odluka objavljena je u („Sl. glasniku FBiH“ br. 95/14), te stupila na snagu 22.11.2014.

Nakon dobivenih podataka, prijedloga i sugestija od svih općinskih službi i drugih organa općinske uprave, zavoda, naučnih i drugih ustanova, općinska služba civilne zaštite i civilnih poslova izradila je Prijedlog ažurirane procjene ugroženosti, u koji je ugradila sve dostavljene podatke, prijedloge i sugestije navedenih općinskih organa i institucija. Općinski stožer civilne zaštite tijekom 2015, razmatrao je na svojim sjednicama Prijedlog ažurirane procjene ugroženosti na koji je dao svoje mišljenje, nakon čega je ovaj dokument upućen Općinskom vijeću na razmatranje i usvajanje.

Procjena ugroženosti temeljni je dokument za izradu **Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Odžak za period 2015.-2020. godina**, obzirom da je Program razvoja zaštite i spašavanja 2009. do 2014. godina istekao.

Procjena ugroženosti općine Odžak temeljni je dokument i za izradu **Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na području općine Odžak**, koji treba izraditi a koji općina nikad nije ni imala.

Procijenjenim stanjem ugroženosti područja općine Odžak obuhvaćene su sve prirodne i druge nesreće koje mogu ugroziti općinu, što je značajan korak ka uspostavljanju spremnosti društvene zajednice za sprječavanje nastajanja, ublažavanje i saniranje posljedica prirodnih i drugih nesreća na području općine Odžak.

Na osnovu saznanja do kojih se došlo pri izradi ove revidirane Procjene koristeći sve izvore do kojih se moglo doći, može se konstatirati da je općina Odžak podložna nizu mogućih prirodnih, tehničko - tehnoloških i ostalih nesreća koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima.

1. Najveću prijetnju od **prirodnih** nesreća predstavljaju:

- poplava, potres,
- visoki snijeg i snježni nanosi, suša,
- tuča (grad, led), oluja i mraz,
- pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti.

2. Prijetnju od **tehničko - tehnoloških** nesreća predstavljaju:

- veliki požari,
- rušenje, pucanje, slijeganje ili prelijevanje nasipa na rijekama Savi i Bosni,
- ekspanzije ili eksplozije plinova i opasnih tvari,
- radioaktivno i drugo onečišćenje zraka, vode i tla.

3. Ostale prijetnje od nesreća većih razmjera su:

- mine i neeksplodirana ubojita sredstva (NUS)
- velike nesreće u cestovnom, vodnom i zračnom prometu,
- stanje i refleksije društvenih procesa u Bosni i Hercegovini i okruženju.

4. Podložnost stanovništva i materijalnih dobara prirodnim i drugim nesrećama manjih i većih razmjera još je povećana:

- posljedicama i stanjem velikih ratnih razaranja u periodu od 1992-1995. godine što je promijenilo etničku, demografsku, ekonomsku i socijalnu sliku općine,
- sporim procesom stabilizacije, tranzicije i razvoja,
- sporim provođenjem reformi,
- značajnim siromaštvom,
- lošom infrastrukturu i komunikacijama,
- ugrožavanjem životnog okoliša,
- nestajanjem i prekomjernim iskorištavanjem šuma,
- slabim upravljanjem vodnim potencijalima
- velikim štetama uslijed svibanjskih poplava iz 2014. godine

Procjena ugroženosti općine usmjerava pažnju zajednice (nositelja planiranja) na prirodne, tehnološke i druge nesreće, opće podizanje svijesti o potrebi priprema za zaštitu i spašavanje, zatim kontinuiranu i još detaljniju analizu rizika i opasnosti od nesreća i nudi argumente za sve odgovore na opasnosti i rizike, konkretne prirodne i druge nesreće u općini Odžak.

Buduće planiranje prostornog razvoja općine treba obvezno oslanjati na kritične tačke podložnosti nesrećama kako je navedeno u procjeni, kako bi se što preciznije odredile mjere za kontrolu i smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća.

U organizaciji sustava zaštite i spašavanja, Vlada FBiH, je kroz Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju) i podzakonske propise osigurala normativno, organizacijski i funkcionalan samostalan i jedinstven sustav koji djeluje u redovnim i u svim promijenjenim odnosima, kao i u vanrednim i ratnim uvjetima, bez obzira na prirodu organizacije državne strukture u BiH.

Općina je dužna, u organizaciji sustava zaštite i spašavanja, osigurati normativni, organizacijski i funkcionalno samostalan i jedinstven sustav koji djeluje u redovnim kao i u izvanrednim i ratnim uvjetima, bez obzira na svoju organizacijsku strukturu. Donoseći određene Pravilnike i Odluke općina je na dobrom putu da se osposobi za zadatke pred koje ju je postavila FBiH.

B. OPĆI DIO PROCJENE UGROŽENOSTI

1. Prirodno – geografska obilježja teritorije BiH

Bosna i Hercegovina se nalazi na zapadnom dijelu balkanskog poluotoka i graniči na sjeveru, zapadu i jugozapadu sa Republikom Hrvatskom u dužini od 931 km, a na istoku i jugu sa Republikom Srbijom 357 km i Crnom Gorom 249 km.

Dužina granice iznosi 1538 km, od čega kopnena 734 km, riječna 751 km i morska 23 km. Na sjevernom dijelu teritorije BiH izlazi na rijeku Savu, a na južnom – na Jadransko more kod Neuma.

1.1. Površina BiH

Bosna i Hercegovina ukupno pokriva 51.209,2 km².

Kopno 51.197 km²,

More 12,2 km².

Bosnu i Hercegovinu čine dva entiteta: Federacija BiH sa 50,638% teritorije, Republika Srpska 48,386% teritorije, te Brčko distrikt BiH sa 0,976% teritorije BiH.

Federacija Bosne i Hercegovine se sastoji od 10 kantona, 79 općina

1.2. Stanovništvo

Prema statističkim podacima Federalnog zavoda za statistiku iz 2014. godine na području Federacije BiH, živi 2.336.722 stanovnika od čega 390.115 starosne dobi od 0 do 14 godina, 1.611.718 od 15 do 64 godine i preko 65 godina 334.889 stanovnika.

1.3 Prirodno - geografska obilježja općine Odžak

a) Geografski položaj

Općina Odžak pripada prostoru Bosanske Posavine koji je smješten u sjevernom dijelu Bosne uz rijeku Savu. Nalazi se u trokutu koji sa istoka zatvara najuži dio toka rijeke Bosne u dužini od 22 km, sa sjevera rijeke Save u dužini od 30 km, a sa jugozapada i zapada planine Vučjak. Sjeverna granica općine poklapa se sa državnom granicom Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, a istočno od Odžaka je općina Bosanski Samac, južno općina Modriča, a zapadno je novoformirana općina Vukosavlje.

b) Reljef

Područje općine je pretežno ravničarsko, drugi dio je brežuljkast, a treći je brdsko planinski. Od planinskog masiva u pravcu sjevera, sjeverozapada i sjeveroistoka teren se spušta i prelazi u brežuljkaste površine i dalje prema Savi u nizine. Dakle, prema geomorfološkim obilježjima na prostoru općine Odžak mogu se izdvojiti slijedeće reljefne cjeline:

- nizinska područja - neplodne ravni i terasne nizine,
- pobrđa Vučjaka.

Nadmorska visina na području općine Odžak kreće se od 87 m na sjeveroistoku do 220m u zapadnom dijelu općine gdje je najviši vrh Vučjaka na području općine Odžak Smrekovača. Grad Odžak smješten je na nadmorskoj visini od 102 m.

c) Veličina područja

Prije posljednjeg rata općina Odžak je zauzimala površinu od 204 km². Poslije rata jedan dio općine Odžak je mirovnim sporazumom pripao Republici Srpskoj tako da je sadašnja površina općine 158,4 km². Broj stanovnika prije rata po popisu iz 1991. godine na području općine Odžak bio je 30.651, sada je prema procjenama 15.091 stanovnika. Iz

predratnog prostora Odžačke općine izdvojeni su veliki dijelovi planine Vučjak i cijela naseljena mjesta Gnionica, Jošavica i Srnava, kao i manji dijelovi naseljenih mjesta Potočani, Vrbovac i Ada, koji su pridodati prostorima u ratu formirane općine Vukosavlje u Republici Srpskoj.

Isto tako prostorima poratne općine Odžak pridodati su prostori naselja Prud i Brusnica Mala koji su izdvojeni iz prostora predratnih općina Bosanski Šamac i Bosanski Brod.

Na području sadašnje općine Odžak smještena su slijedeća naselja: Odžak, Ada, Brusnica Mala, Donja Dubica, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Gornji Svilaj, Lipik Vrbovački, Lipik Potočanski, Novi Grad, Novo Selo, Osječak, Posavska Mahala, Potočani, Prud, Trnjak - Zorice, Vojškova i Vrbovac.

d) Hidrografska obilježja

Hidrografska obilježja obuhvaćaju vodu u podzemlju i na površini kopna. Općina Odžak ima dovoljno vode i povoljne hidrološke prilike. Voda u podzemlju obuhvata vodu ispod površine kopna. Ona je izuzetno značajna za stanovništvo općine kao najzdravija voda za piće, a također je značajna i za industriju, poljoprivredu, vegetaciju i si. Stanovništvo grada Odžaka opskrbljuje se pitkom vodom iz bunara dubine 80 m. Grad Odžak napajao se pitkom vodom iz vodovoda još u rimsko doba. Voda je zemljanim pečenim cijevima slobodnim padom iz Pećnika dovedena u Odžak.

Što se tiče vode na kopnu stanje je veoma povoljno, jer se uz rijeku Bosnu i Savu na području općine nalaze i mnogobrojni potoci, bare i kanali koji su preko cijele godine bogati vodom. Najviši vodostaj rijeke je u proljeće i jesen, a najniži krajem ljeta. Uz cijelu dužinu rijeke Save od Pruda do Kadra izgrađen je nasip u dužini od 27. 000 m sa površinom od 950.000 m². Na rijeci Bosni izgrađen je nasip od Pruda do Gornje Dubice u dužini od 6900 m sa površinom od 120.000 m².

Područje općine zaštićeno je od plavljenja brdskih voda sistemom izgrađenih lateralnih kanala kao što su kanal Svilaj - Potočani u dužini od 11 000 m, Bosna - Bukovica u dužini od 7.250 m, Gornji obodni kanal Gornji Svilaj u dužini od 2.300 m i Donji obodni kanal Donji Svilaj u dužini od 2.050 m.

Višak površinskih i podzemnih voda koje se pojavljuju na području općine Odžak odvodi se sustavom izgrađene odvodne kanalske mreže kao što su kanali: Sabirni kanal Zorice I i II sa dužinom od 5.929 m, Sabirni kanal Svilaj u dužini od 1.600 m, kanal Gornja Srnotača u dužini od 8.465 m i kanal Donja Srnotača u dužini od 4.571 m. Ove vode ispuštaju se u rijeku Savu putem gravitacijskih ispusta Starača, Zorice, Svilaj i putem crpnih stanica Zorice I i II i Svilaj. Duž Savskog obrambenog nasipa postoje razmještene čuvarske kuće u Prudu, Zoricama, Novom Gradu i Svilaju u kojima se nalazi jedan dio potrebnih sredstava i opreme za rad u slučaju obrane od poplava.

U vrijeme visokih vodostaja rijeka Save i Bosne pojavljuju se podzemne vode duž obrambenog nasipa koje u velikoj mjeri ugrožavaju ljude i i materijalna dobra na tom prostoru. Sustav kanalske mreže i crpne stanice izgrađeni su u cilju odvođenja suvišnih voda što spada u preventivne mjere zaštite od poplava. Problem je u tome što je zbog neodržavanja kanalska mreža dosta zapuštena i nema potrebnu propusnu moć pa je njena efikasnost i uspješnost znatno umanjena.

e) Klima

Teritorij općine Odžak nalazi se na području umjereno kontinentalne klime koju odlikuju dosta topla ljeta i vrlo hladne zime. Srednja godišnja temperatura je oko 11 stepeni celzija. Prosječna temperatura zraka u najtoplijem ljetnom mjesecu je između 21 i 22 stepena celzija, dok je prosječna temperatura najhladnijeg zimskog mjeseca između 0 i 2 stepena celzija. Maksimalne ljetne temperature mogu porasti i do 40 stepeni celzija, a minimalne zimske temperature mogu se spustiti i do 30 stepeni celzija. Vjetrovi su rijetki i slabi. Zimi je najčešći vjetar iz sjevernog i sjeverozapadnog pravca pod imenom sjeverac.

Može se reći da na ovom području nema ekstremno snažnih vjetrova koji bi u značajnoj mjeri nanosili štete na poljoprivrednim kulturama. Padavine su relativno ravnomjerno raspoređene tokom cijele godine, nešto obilnije su u proljeće i rano ljeto kad su i najpotrebnije za poljoprivredne kulture. Prosječna godišnja količina padavina iznosi od 800 do 900 mm³ po m². Snježne padavine se pojavljuju polovinom studenog i rijetko se zadržavaju duže od kraja veljače. Povoljan odnos ljetne topline i padavina čine podneblje povoljnim poljoprivrednim prostorom.

f) Šume

Na području općine Odžak od prirodnog rastinja zastupljene su šume niskih i tvrdih lišćara koje se nalaze na prisojnim padinama Vučjaka. U ravničarskom dijelu može se naći puno raznorodnih grmova i devastirane šume hrasta lužnjaka, graba, jasena, bagrema, lipe, a uz korita rijeka Bosne i Save najzastupljenija je bijela topola i vrba. Šumska zajednica povoljno djeluje na klimatske i hidrografske prilike i na tlo. One ublažavaju oštrinu klime, reguliraju otjecanje voda, povoljno djeluju na stvaranje i zadržavanje vlage u tlu i smanjuju snagu vjetra.

Kultivisani nasadi, voćnjaci i vinogradi najčešće se nalaze na padinama planine Vučjak, ali se ponegdje mogu naći i u ravničarskim dijelovima općine.

U strukturi općih uvjeta razvoja posebno mjesto pripada prirodnim resursima. Kao osnovica razvoja oni mogu direktno utjecati na izbor proizvodne orijentacije općine. Prostori odžačke općine raspolazu značajnim prirodnim resursima koji uz osmišljeno i racionalno korištenje mogu predstavljati važan faktor u budućem razvoju općine a to su:

- poljoprivredno zemljište i šumsko bogatstvo,
- vodeni resursi (rijeke Sava i Bosna),
- zdrava pitka voda,
- šljunak i pijesak,
- opekarska glina,
- visoka, niska i pernata divljač,
- zdrave ispaše za pčelarenje i sl.

g) Zemljište

Zemljište je glavni faktor poljoprivredne proizvodnje pa se prema njemu treba voditi stalna briga. Na području općine Odžak izdvajaju se dvije vrste tla i to su nizinska i brežuljkasta tla. U nizinskom dijelu općine najviše su zastupljena podzolasta tla, po mehaničkom sastavu to su teška glinovita tla. Oranički sloj je plitak sa malim sadržajem humusa i ima nisku prirodnu plodnost. Kiselost podzolistog tla je općenito niska, a PH se najčešće kreće od 4-5. Sadržaj humusa u oraničnom sloju rijetko prelazi 1,5 %. Ovo su slabo plodna tla, ali uz primjenu agrotehničkih mjera daju dobre prinose. Uz rijeke Bosnu i Savu su

dobro propusna tla koja su slabo kisela i neutralna. Sadržaj humusa u oraničnom sloju iznosi 2%, a opskrbljenost dušikom, fosforom i kalcijem je u granicama srednje plodnog tla. Močvarna tla su loših fizikalnih svojstava i nepogodna su za poljoprivrednu proizvodnju.

U strukturi zemljišnog fonda na području općine Odžak od ukupno 15.840 ha:

- obradivog zemljišta ima 11.405 ha ili 72%,
- zemljišta pod šumom ima 2.226 ha ili 14,05%,
- zemljišta pod voćnjacima i vinogradima ima 415 ha ili 2,62%
- zemljišta izvan poljoprivredne proizvodnje ima 1.769 ha ili 11,17%.

Od 11.405 ha obradivog zemljišta:

- 9.955 ha ili 87.29% su oranice, a
- 1.450 ha ili 12,71% livade i pašnjaci.

Veličina zemljišnog fonda po stanovniku za Odžačku općinu je 0,43 ha obradivog i 0,37 ha oranica, što je izuzetan pokazatelj obzirom na činjenicu da se minimumom za osiguranje hrane smatra zemljišni fond od 0,17 ha po stanovniku.

Obim poljoprivredne proizvodnje na području općine Odžak nije dostigao prijeratni nivo, ali se iz godine u godinu povećava.

Biljna proizvodnja čini temelj poljoprivrede bilo kao proizvodnja finalnih proizvoda, bilo kao sirovina za stočarsku proizvodnju. Biljnu proizvodnju dijelimo na tri osnovne skupine:

- Ratarsku proizvodnju
- Povrtlarsku proizvodnju
- Voćarsku proizvodnju

Ratarska proizvodnja

Pregled oraničnih površina

KULTURA	ha
• kukuruz	2.450
• pšenica	1.100
• ječam	200
• zob	50
• suražica	50
• stočno krmno bilje	1.714
• industrijsko bilje	330
• povrtno bilje	490
• UKUPNO:	6.384

Iz prikaza je vidljivo da kod ratarske proizvodnje dominiraju uzgoj žita (kukuruz, pšenica) i stočno krmno bilje (silažni kukuruz, djetelina i lucerka).

Povrtlarstvo

Povrće čini relativno mali dio sjetvenih površina, što bi u budućnosti trebalo mijenjati jer naše obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo zbog veličine svog širenja, ne može ostvariti dovoljno visok dohodak od klasičnih ratarskih kultura (kukuruz i pšenica).

Za unaprjeđenje povrtlarske proizvodnje, nužno je povezati proizvodnju i preradu te izgraditi skladišne kapacitete kako bi se eliminirao sezonski karakter ove proizvodnje. Pored nedostatka hladioničkih kapaciteta na području naše općine nedostaju i pakirnice za adekvatno pakiranje prikladnim za potrošnju.

Voćarska proizvodnja

Voćarstvo na području općine zbog nedostatka prerađivačkih kapaciteta, hladnjača i pakirnica nije doživjelo nikakav zamah u smislu intenzivnog razvoja. Povrće se uzgaja većinom za osobne potrebe, a malim dijelom za tržište. Pored navedenih nedostataka u oblasti voćarstva imamo i nedostatak stručnog kadra.

Stočarska proizvodnja

Stočarska proizvodnja na području naše općine nije dovoljno razvijena, osobito u segmentima svinjogojstva i govedarske proizvodnje. Upravo su te proizvodnje prije rata imale osigurane kupce na inozemnom tržištu, dok u današnje vrijeme ta proizvodnja ne samo da nije dostigla ni približno prijeratno razinu proizvodnje, nego u odnosu na proteklih godina, ta proizvodnja je prepolovljena pogotovo u intenzivnom tovu svinja i goveda.

Procjena brojnog stanja stoke na području općine Odžak

VRSTA STOKE	Brojno stanje
• goveda	2.900
• svinja	12.000
• peradi	280.000
• košnica pčela	1.900
• ovaca	250
• koza	150
• konji	4

Iz prikaza je vidljivo da na području naše općine dominiraju svinjogojska i govedarska proizvodnja.

Svinjogojstvo

Proizvodnja koja je tradicionalna za prostore naše općine, i to uglavnom iz tradicionalnih razloga i za osobne potrebe je i zastupljena što se vidi iz prikaza. U prijašnjim vremenima broj svinja je bio zastupljen u puno većoj mjeri nego što je danas, a razlozi za ovakvo stanje su:

- potpuno liberalizirano tržište mesa u BiH, bez ikakve zaštite domaćih proizvoda
- nedostatak povoljnih kreditnih sredstava za unaprjeđenje proizvodnje
- nedostatak uzgojno – selekcionog rada
- loš pasminski sastav i dr.

Govedarstvo

Proizvodnja mlijeka i tov junadi predstavljaju najjaču poljoprivrednu proizvodnju na području naše općine uz sve probleme koji ih prate, mada i ova proizvodnja pogotovo u tovu junadi doživljava svake godine stagnaciju proizvodnje. Na takvo stanje u govedarskoj proizvodnji utječe u najvećoj mjeri stanje u prerađivačkoj industriji mlijeka i mesno – prerađivačkoj industriji.

Faktori koji su imali najveći utjecaj na smanjenje brojnog stanja goveda su:

- liberalizirano tržište mesa u BiH
- cijene žive stoke
- visoke cijene hranjiva u govedarskoj proizvodnji
- nedostatak povoljnih kreditnih sredstava i dr.

2. Osnovni pokazatelji o razmještanju gospodarskih i infrastrukturnih objekata

Gospodarstvo - do zadnjeg rata općina Odžak je bila značajno industrijsko središte sa razvijenom metaloprerađivačkom, tekstilnom, građevinskom, industrijom obuće, prehrambenom i kemijskom industrijom. U toku rata na prostoru općine Odžak bila su izražena ratna djelovanja sa katastrofalnim posljedicama jer su svi industrijski kapaciteti devastirani i uništeni. Poslije rata na području općine Odžak počela su da se formiraju poduzeća u privatnom vlasništvu kao što su trgovačka poduzeća i poduzeća u prerađivačkoj industriji. Prema raspoloživim podacima trgovačka poduzeća čine 41% svih registriranih poduzeća. Ova poduzeća su uglavnom mala poduzeća i zapošljavaju ukupno 596 radnika (prosječno 5 radnika po poduzeću i 2-3 radnika po poduzetničkom kapacitetu).

Druga djelatnost po brojnosti registriranih poduzeća je prerađivačka industrija i u njoj djeluje 17% od svih registriranih pravnih osoba na području općine Odžak. Ova poduzeća u prosjeku upošljavaju 13 djelatnika što ih također stavlja u kategoriju malih poduzeća. Većina poduzeća na području općine Odžak spadaju u kategoriju mikro i malih poduzeća (97,5% svih registriranih poduzeća). Na području općine nema niti jedno veliko poduzeće, to jest poduzeće koje upošljava više od 250 radnika.

Na području općine Odžak registriran je značajan broj fizičkih osoba koje se bave obrtom. Registracija istih je razdijeljena u nekoliko vidova, pa tako imamo: registrirane obrte i srodne djelatnosti, trgovinske radnje i ugostiteljske radnje. Najveći broj u ovom vidu čine, obrti i srodne djelatnosti, u okviru kojih su proizvodni, uslužni kapaciteti, kao i poljoprivredni proizvođači (45%), zatim dolaze trgovinske radnje (32%), te na kraju ugostiteljske radnje (23%). Većina zanatskih radnji se bavi uslužnim zanatstvom dok je veoma mali broj proizvodnih zanatskih radnji.

Ako želimo navesti broj poslovnih subjekata po obliku organiziranja, a koji egzistiraju na području naše općine prema podacima ureda za statistiku utvrđeni su sljedeći pokazatelji:

• Javne ustanove.....	6
• Ustanove i privredna komora.....	3
• Dioničarsko društvo.....	4
• Društvo sa ograničenom odgovornošću.....	242
• Obrtnik ili srodna zani.....	267
• Zadruga.....	3
• Tijela zakonodavne i izvršne vla.....	4
• Sudska vlast.....	1
• Mjesna zajednica.....	22
• Organi uprave.....	2
• Tužilaštvo i pravobraniteljstvo.....	2
• Humanitarne organizacije.....	4
• Udruge.....	85
• Savez udruženja ili fondacija.....	15
• Vjerske zajednice i njihovi savezi.....	9

Putna infrastruktura (magistralna, regionalna, lokalna i nekategorizirana) ima ukupno 357 km. Od toga je ukupno 27 km magistralnih prometnica koje Odžak povezuju sa Modričom, Dobojom, Bosanskim Brodom i Republikom Hrvatskom. Pored toga 18 km regionalne prometnice povezuje prostore Odžačke općine sa Bosanskim Šamcom i Orašjem. Od ukupne cestovne i ulične mreže na prostorima Odžačke općine kvalitetno je asfaltirano oko 40%.

Vodoopskrba - opskrbljivanje stanovništva pitkom vodom na području općine Odžak vrši se uglavnom iz 11 bunara koji su izgrađeni na cijelom prostoru općine i to: 4 bunara sa jednim prečistačem u gradu Odžaku za cijelo područje grada, po jedan bunar sa klornim stanicama u Adi, Novom Selu, Gornjoj Dubici, Donjem Svilaj u i Posavskoj Mahali i po jedan bunar bez klornih stanica u Novom Gradu i Potočanima. U naseljenim mjestima gdje nije urađen vodovod postavljene su javne česme sa kojih se građani snabdijevaju pitkom vodom.

Upravljanje otpadom i otpadnim vodama na prostoru cijele općine obavlja Javno poduzeće «Komunalac» sa sjedištem u Odžaku. U ovom segmentu prisutni su određeni problemi kao što su: - JP «Komunalac» upravlja jednom organiziranom i kontroliranom deponijom krutog, biološkog i higijenskog otpada koja je ograničenog kapaciteta što uz ograničene transportne mogućnosti stvara probleme u pravovremenosti održavanja i uništavanja otpada.

Veliki dio problema u ovoj oblasti su raširene tzv. **divlje deponije** otpada koje stvaraju građani i manji dio poduzetnika i pravdaju ih visokom cijenom odvoza otpada putem JP „Komunalac“.

Otpadne vode koje se odvođe uglavnom iz gradske jezgre putem kanalizacijske mreže su predstavljale problem mreže sve dok nije urađen prečistač otpadnih voda zajedno sa kolektorom čime je konačno stvorena pretpostavka za neophodnu sanaciju i rekonstrukciju dijelova kanalizacijske mreže koja je izgrađena 1972. godine.

-Telekomunikacijska infrastruktura je veoma značajna odrednica razvoja društvene zajednice. Na prostorima Odžačke općine u ovoj oblasti djeluje JP HT Mostar. Dužina instalirane mreže za fiksnu telefoniju na prostorima Odžačke općine je oko 170 km, od čega je nadzemna mreža 130 km i podzemna mreža 40 km. Na fiksnu telefoniju je priključeno

4270 brojeva što je oko 70% obitelji koje stalno žive na prostorima Odžačke općine. U oblasti mobilne telefonije na ovim prostorima su prisutni Eronet i Telekom BiH, a u manjem obimu VIP, SIMPA i HR Cronet. Internet snabdjevač na ovim prostorima je isključivo HT Mostar.

-Elektroenergetska infrastruktura. Prostori Odžačke općine uvezani su na primarnu elektro mrežu preko Modriče (RS) putem trafo-postrojenja snage 35 kV. Općinska primarna elektro mreža (dalekovod) prostire se u dužini od 110 km sa dva primarna infrastrukturna trafo postrojenja 110 KVA/20 MGv u Odžaku i 35/10 KVA/8 MGv u Novom Gradu. Na općinskoj mreži instalirano je 113 postrojenja blindiranih i stubnih trafostanica snage 160 KVA, 250 KVA, 400 KVA i 630 KVA. Stručne su procjene da je ovim prostorima instalirana primarna elektro mreža koja potpuno i dugoročno zadovoljava potrebe snabdijevanja električnom energijom i većih industrijskih kapaciteta i potrošača od trenutno postojećih.

-Obrazovanje i kultura:

- Predškolsko obrazovanje i odgoj obavlja se u Dječjem vrtiću «Paola Cerueto» Odžak koji je obnovljen donatorskim sredstvima Republike Italije na temeljima u ratu porušenog dječjeg obdaništa. Predškolskim obrazovanjem i odgojem obuhvaćeno je 54 djece u dobi od 3 godine do polaska u školu raspoređenih u 3 odgojne skupine. Uvjeti rada u vrtiću su dobri, a opremljenost je zadovoljavajuća. U vrtiću radi ukupno 7 uposlenika.
- U oblasti osnovnog školstva na području općine djeluje Osnovna škola Vladimira Nazora Odžak koja pokriva cijelo područje općine. U svom sastavu škola ima centralnu školu (dvije zgrade centralne škole: centralna škola u kojoj se odvija predmetna nastava i tzv. „mala škola“ u kojoj se odvija razredna nastava) i 9 područnih škola: Potočani, Vrbovac, Donji Svilaj, Novom Grad, Posavska Mahala, Novo Selo, Gornja Dubica, Vojskova, i Prud. Nastavu pohađa ukupno 1.061 učenik. Učenici su raspoređeni u 49 čistih i 13 kombiniranih odjela. Važno je napomenuti da se područna škola Novi Grad vodi kao nepodijeljena škola. Nastavu izvodi 41 učitelj razredne nastave i 42 nastavnika predmetne nastave.

Pri školi je formiran odjel za djecu sa posebnim potrebama, a nastava se izvodi u centralnoj školi. Prošle školske godine dvije područne škole su bile poplavljene, a to su PŠ Vojskova i Prud. Uz pomoć donacija od strane stranih donatora, iste su u potpunosti obnovljene te se uspjelo opremiti i ostale škole potrebnim didaktičkim pomagalicama i namještajem.

- Djelatnost srednjeg školstva na području općine Odžak obavlja Srednja škola Pere Zečevića Odžak. Do kraja nastavne 2014/2015 godine, nastavu su pohađala 642 učenika (317 učenika i 325 učenica) raspoređenih u 26 razrednih odjela u 15 zanimanja. Nastava se organizira u 2 smjene u 18 učionica i kabineta. Nastava je u velikom procentu stručno zastupljena. Angažirano je ukupno 57 redovitih predmetnih nastavnika, profesora i vanjskih suradnika u teorijskoj i praktičnoj nastavi. Učenici se obrazuju u slijedećim programima i zanimanjima:
 - opća gimnazija,
 - zdravstvo: medicinski tehničar VET i laboratorijsko-sanitarni tehničar VET,
 - ekonomija, trgovina, pravo i administracija: poslovni tajnik VET, poslovno-pravni tehničar VET, ekonomski tehničar – komercijalni smjer VET i prodavač VET,
 - poljoprivreda: poljoprivredni tehničar – klasični NPP i VET,
 - elektrotehnika: tehničar za procesnu tehniku, tehničar za računalstvo i elektroinstalater,
 - strojarstvo: automehaničar i bravar,

- tekstil i koža: dizajner odjeće,
- ostala zanimanja: frizer VET.

- U **oblasti kulture** djeluje Centar za kulturu Odžak koji organizira razne kulturne manifestacije kao što su izložbe, glazbeni programi, scenski programi, promocije knjiga, kino projekcije i si. U sastavu Centra za kulturu je dvorana sa 270 sjedišta i gradska knjižnica koja je još uvijek skromne bibliotečke građe, a opremljena je uglavnom knjiškim fondom školske lektire. Na području općine djeluju kulturna društva HKD Napredak i KZB Preporod koja su nedovoljno aktivna najviše zbog nedostatka materijalnih sredstava.

- U **oblasti informiranja** na području općine Odžak djeluje Radio postaja Odžak i Radio Preporod Odžak koji pokrivaju sva medijska događanja na prostorima općine Odžak.

- U **oblasti zdravstvene zaštite** - nositelj zdravstvene zaštite na području općine Odžak je Dom zdravlja Odžak. Djelatnost Doma zdravlja je provođenje zakonom utvrđene primarne zdravstvene zaštite i određenih oblika specijalističko – konzultativne zdravstvene zaštite.

U Domu zdravlja obrazovane su sljedeće organizacijske cjeline – službe:

- Služba opće medicine sa područnim ambulantama,
- Služba opće medicine sa odjelima:
 - Odjel opće medicine
 - Odjel obiteljske medicine
 - Polivalentna patronaža
- Služba za zdravstvenu zaštitu predškolske djece,
- Služba za zdravstvenu zaštitu školske djece i mladeži,
- Služba za zdravstvenu zaštitu žena
- Služba za pneumofiziološku zdravstvenu zaštitu,
- Higijensko – epidemiološka služba,
- Služba hitne medicinske pomoći
- Služba za zaštitu usta i zuba predškolske djece
- Služba za zaštitu usta i zuba školske djece i mladeži
- Služba za zaštitu usta i zuba odraslih
- Služba za laboratorijsku djelatnost
- Služba za ljekarničku djelatnost
- Služba zajedničkih poslova:
 - Odjel zajedničkih i pravnih poslova
 - Odjel financijskih poslova
 - Odjel pomoćnih poslova

U okviru Doma zdravlja postoji i odjel za konzultativno – specijalističke službe te Centar za mentalno zdravlje. U Domu zdravlja Odžak uposlano je ukupno 70 radnika, od kojih je 10 liječnika, 3 stomatologa, 2 magistra farmacije. Tehnička služba upošljava 15 radnika.

- **Veterinarsku djelatnost** na području općine Odžak, gašenjem Veterinarske stanice Odžak koja je vršila zdravstvenu zaštitu stočnog fonda i obavljala druge poslove vezane za ovu problematiku obavljaju novoregistrirane četiri privatne veterinarske stanice i to: „Veterinarius“ d.o.o. Odžak, „Ana-Vet“ d.o.o. Donji Svilaj, „Fadžis“ d.o.o. Odžak i „Majić“ d.o.o. Odžak.

- **Stambena infrastruktura**, do početka rata 1992. godine urbanizacija općine i grada teče kontinuirano. Intenzivirana je stambena izgradnja individualna i kolektivna. Društveni stambeni fond narastao je na 366 stanova. Na području općine je bilo ukupno 8123 privatne kuće. U toku ratnih dešavanja svi privredni kapaciteti, infrastruktura i stambeni fond su devastirani, odnosno potpuno uništeni. Prema procjeni danas na području općine ima 7698 privatnih kuća od kojih je 6.614 opremljeno za stanovanje i 348 stanova od kojih je 186 opremljeno za stanovanje. Obnova stambenog fonda, dakle, ni do danas nije završena, ali se ubrzano odvija. Grad Odžak sve više postaje gradska urbana sredina gdje se uz izgradnju individualnih stambenih i gospodarskih objekata usporedno rješava i pitanje snabdijevanja i izgradnje mreže i infrastrukturnih objekata.

U seoskim sredinama većinu objekata čine obiteljski stambeni objekti uz koje su izgrađeni i prateći objekti karakteristični za poljoprivredna domaćinstva, kao i značajan broj objekata farmi za peradarsku i stočarsku proizvodnju. Značajan broj ovakvih objekata ima i na području grada gdje se veliki broj građana bavi poljoprivrednom proizvodnjom. Seoska naselja su raspoređena duž prometnica koje vode ka centru općine.

Strategija integriranog lokalnog razvoja općine Odžak 2011.-2020. godine je ključni strateško-planski dokument općine Odžak, koji treba poticati budući rast i razvoj zajednice, usvojen je od strane općinskog vijeća općine Odžak početkom 2011. godine. Ista obuhvaća, ekonomsku, društvenu, okolišnu i prostornu sferu. Izgrađena je kao okvir za definiranje zajedničkih ciljeva, poticanje lokalnih strana, ali kao i odgovor na izazove budućeg razvoja općine i sveukupnog života u njoj.

Vizija razvoja i strateški ciljevi razvoja općine definirani su na period od 10 godina dok su sektorski ciljevi, operativni ciljevi, programi, projekti i mjere usmjereni ka poboljšanju kvaliteta života u općini definirani su na period od 5 godina.

Detaljnim financijskim planom implementacije projekata iz strategije za 2014. godinu planirano je ulaganje u 65 projekata iz „Strategije“ i četiri nova projekta koji su uvršteni u plan implementacije za 2015. godinu. Planirana su ukupna ulaganja u iznosu od 8.673.250,00 KM iz svih izvora financiranja. Prema prikupljenim podacima do sredine 2015. godine implementirano je projekata u vrijednosti od 2.305.832,00 KM ili 26,5% od planiranog.

Ako bismo prikazali pregled implementacije projekata prema sektorima, evidentno je da je u ekonomski sektor u 7 projekata implementirano 814.343,00 KM, a u društveni sektor u 5 projekata implementirano 1.330.947,00 KM.

Teška ekonomska situacija, a što je evidentno u detaljnom planu implementacije za 2014. godinu dovelo nas je u poziciju da određeni broj projekata sa velikom ukupnom vrijednošću koje su trebale financirati više razine vlasti, implementirani su mnogo manje od planiranog.

- Stanovništvo

Poslije potpisivanja mirovnog sporazuma u Dejtonu došlo je do promjene veličine općine Odžak u odnosu na 1991. godinu, pa je radi toga došlo i do demografskih promjena. Prije rata općina Odžak je prema popisu iz 1991. godine imala 30651 stanovnika. Ako se izuzme broj stanovnika naselja koja su izdvojena iz sastava općine Odžak i pripojena novo formiranoj općini Vukosavlje i doda broj stanovnika naselja Prud i Brusnica Mala koja su pripojena općini Odžak dolazi se do podataka da na prostorima sadašnje općine Odžak, imajući u vidu zadnji popis stanovništva, živi oko 29024 stanovnika.

Od ovog broja stanovnika 17.970 stalno žive na prostorima općine Odžak, 5.250 je skupa sa obiteljima na radu u inozemstvu, 5.804 stanovnika se još uvijek nalazi u statusu izbjeglih i raseljenih osoba (RS, R. Hrvatska, SAD, Australija, Holandija, Danska, Švedska, Njemačka i dr.). Od ukupnog broja stanovnika koji žive na području općine Odžak 63,82 %

su Hrvati, 24,87% su Bošnjaci i 11,31 su Srbi. Centar općine Odžak je grad Odžak u kome prema preliminarnim rezultatima popisa iz 2013. godine žive 9.162 stanovnika, dok je prema popisu stanovništva 1991. godine u Odžaku živjelo 9.764 stanovnika.

Najveća naseljena mjesta po broju stanovnika su Odžak (9.162 stanovnika), Novo Selo (2.021), Donja Dubica (1.561), Potočani (1.348), Donji Svilaj (1.292), Gornja Dubica (1.195), Vrbovac (1.136), Posavska Mahala (991), Prud (990), Gornji Svilaj (832), Novi Grad (412), Ada (222) i Mala Brusnica (127). Ako uzmemo u obzir preliminarne rezultate popisa iz 2013. godine prema kojima općina Odžak ima 21.289 stanovnika i to stavimo u odnos sa površinom općine dobivamo pokazatelj da je gustoća naseljenosti 135 stanovnika po km² Odžak se ubraja u općine sa malom gustoćom naseljenosti.

Prema preliminarnim rezultatima popisa iz 2013. godine popisan je broj od 5.987 domaćinstava i 7.933 stana sa prosječnom veličinom obitelji od 3,5 članova obitelji. Odnos urbanog i ruralnog stanovništva prema procjenama je 43% urbanog i 57% ruralnog stanovništva. Starosna struktura stanovništva na području općine Odžak prema procjeni je slijedeća:

-od 0-14 godina	15,07%
-od 15-19 godina	7,17%
-od 20-24 godine	7,78%
-od 25-34 godine	16,83%
-od 35-49 godina	21,57%
-od 50-64 godina	22,38%
-od 65 i više godina	9,20%

Prosječna starosna dob stanovnika koji stalno žive na prostorima Odžačke općine je prema procjeni 37,3 godine. U poslijeratnim godinama prirodni prirast stanovništva ima naglašeni pad sa prosječnim godišnjim padom od 0,6% što se ne može usporediti sa prijeratnim rezultatima kada smo imali rast prirodnog priraštaja. Sa ovakvom stopom pada, populacija općine Odžak pada za 120 stanovnika godišnje (rezultat umrlih – rođenih tokom jedne godine). Stopa smrtnosti je porasla što je posljedica ratnih dešavanja, loše kvalitete življenja i nezadovoljavajuće zdravstvene zaštite stanovništva.

Jedna od najugroženijih kategorija stanovništva su umirovljenici koji sa svojim mirovinama čiji je prosjek (342,05 KM) nisu u stanju podnijeti ni najosnovnije egzistencijalne potrebe. Broj umirovljenika na području općine Odžak je oko 1.432.

Od toga 671 umirovljenik prima starosnu mirovinu, 476 umirovljenika prima obiteljsku i 285 umirovljenika prima invalidsku mirovinu.

Visoka stopa nezaposlenosti je jedan od velikih problema na području općine Odžak, što je uzrokovano naslijeđenim loše privatiziranim gospodarstvom i ratnim razaranjima. Prije rata na području općine Odžak bilo je zaposleno 4.995 radnika ili 30,13% tadašnjeg radno sposobnog stanovništva. U 2005. godini na području općine Odžak bilo je uposleno 2.280 radnika ili 45,65% u odnosu na uposlenost prije rata. Spolna struktura zaposlenih je 1.383 muškarca i 897 žena. Na svakih 100 stanovnika koji stalno žive na području općine Odžak zaposleno je 12,79 stanovnika.

Pripremajući izradu prve procjene ugroženosti općine Odžak od prirodnih i drugih nesreća, kolege iz službe su 2005. godine raspolagali sa sljedećim pokazateljima:

na evidenciji Podružnice za zapošljavanje Odžak u 2005. godini nalazilo se 2.566 radnika. Na svakih 100 stanovnika sadašnje općine Odžak zaposlenje je čekao 15,71 stanovnik. Dakle stopa nezaposlenosti u općini Odžak bila je 55,12%. Od ukupnog broja neuposlenih koji su se nalazili na evidenciji za zapošljavanje 1.178 ili 45,90% su žene. Kvalifikaciona struktura neuposlenih je bila slijedeća: 438 NK, 526 PK, 922 KV, 51 VKV, 600 SSS, 18 VŠS i 11 VS.

Ažuriranjem procjene ugroženosti u 2015. godini služba je u svezi broja nezaposlenih, zaposlenih, spolne i kvalifikacijske strukture nezaposlenih došla do sljedećih pokazatelja:

Broj nezaposlenih se u posljednje tri godine kretao:

31.12.2012. 2.327 osoba

31.12.2013. 2.347 osoba

31.12.2014. 2.280 osoba

Kad su u pitanju zaposleni, na našoj općini stanje izgleda:

Pregled broja zaposlenih u posljednjih pet godina	
31.12.2010.	2.970
31.12.2011.	3.097
31.12.2012.	3.025
31.12.2013.	3.188
31.12.2014.	3.351

Uočen je podatak o stalnom porastu broja osoba koje čekaju na zaposlenje preko 15 godina (26,58%), a posebno podatak da svaka druga nezaposlena osoba posao čeka više od 10 godina. Većinom su to osobe starosne dobi preko 40 godina koje se smatraju teško zaposlivim.

Kada je riječ o spolnoj strukturi, postotak nezaposlenih žena (1.175) je 51,53% što je za 1% više u odnosu na 2013. godinu.

Podaci o broju i kvalifikacijskoj strukturi nezaposlenih na dan 31.12.2014. godine:

KVALIFIKACIJA	STANJE 31.12.2013.	UČEŠĆE U %	STANJE 31.12.2014.	UČEŠĆE U %	INDEX
NEKVALIFICIRANI	393	16,74	381	16,67	96,69
POLUKVALIFICIRANI	399	17,00	389	17,10	97,74
KVALIFICIRANI	812	34,60	770	33,77	94,83

VISOKOKVALIFICIRANI	10	0,43	6	0,26	60,00
SREDNJA STRUČNA SPREMA	632	26,93	611	26,80	96,67
VIŠA STRUČNA SPREMA	43	1,83	46	2,02	106,98
VISOKA STRUČNA SPREMA	58	2,47	77	3,38	132,76
UKUPNO	2347	100	2280	100	97,14

Stanje nezaposlenosti je jedan od najvećih problema naše zajednice. Stoga, smatramo da je potrebno uključiti sve relevantne čimbenike i institucije da se iznađu nove mogućnosti kako novog zapošljavanja, tako i obuke i prekvalifikacije nezaposlenih sa područja naše općine, osobito za najranjivije kategorije ove populacije, a to su razvojačeni branitelji kao i osobe starosne dobi preko 50 godina starosti.

Također smo u više navrata napominjali problem negativnih migracija mladih ljudi koji u želji za zaradom u zemljama zapadne Europe, neorganizirano i sa vrlo malo informacija putuju, traže azil ili rade „na crno“ pa su česte posljedice ovakvih putovanja katastrofalne za cijele obitelji.

Budući da nezaposleni čine potencijal za postizanje gospodarskog razvoja, od njihove motiviranosti, osposobljenosti i prilagodljivosti ovisi koliko će biti konkurentni na tržištu rada. Kako nezaposlenost raste, tako raste i nefleksibilnost radne snage. Međutim, bez obzira na brojne poteškoće koje je općina imala u prošloj godini, poplave, zatvaranje poduzeća, otpuštanje zaposlenih, migracije u zemlje zapada, nije zanemariv podatak da je došlo do povećanja broja zaposlenih za 5,11%.

C) POSEBNI DIO PROCJENE UGROŽENOSTI

1. Izvori opasnosti i nosioci ugrožavanja

Zakonom o zaštiti spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća propisano je što se podrazumijeva pod pojmom prirodnih nepogoda, tehničko -tehnoloških nesreća i drugih velikih nesreća koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima.

-Prirodne nepogode su uzrokovane djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može uticati kao što su: Potres, poplava, visoki snijeg i snježni nanosi, olujni i orkanski vjetar, grad, prolom oblaka, klizište, suša, hladnoća, te masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti.

-Tehničko-tehnološke nesreće su događaji koji su izmakli kontroli pri obavljanju djelatnosti ili upravljanja određenim sredstvima za rad i rad sa opasnim tvarima, naftom i njenim derivatima i energetskim plinovima tokom njihove proizvodnje, prerade, upotrebe,

skladištenja, pretovara, prijevoza, ili uklanjanja, čije posljedice ugrožavaju ljudi i materijalna dobra.

-Druge nesreće podrazumijevaju velike nesreće u cestovnom, željezničkom, zračnom ili pomorskom prometu, požar, rudarske nesreće, rušenje brane, atomske, nuklearne ili druge nesreće koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima, rat, izvanredno stanje ili drugi oblici masovnog uništavanja ljudi i materijalnih dobara.

Najčešće prirodne nesreće koje mogu zadesiti područje općine Odžak i nanijeti velike štete materijalnim dobrima i ugroziti ljudske živote odnose se na poplave, olujne nepogode praćene tučom, snažna električna pražnjenja, suše, te rani i pozni mraz. Područje općine Odžak nalazi se u zoni izuzetog rizika od nuklearnih nesreća, jer se nalazi u blizini nuklearne elektrane Krško u Sloveniji i brojnih nuklearnih elektrana u srednjoj Evropi. Teritorij općine Odžak kao i teritorij cijele Države bio je izložen djelovanju nuklearne nesreće u Černobilu koja se desila 1986. godine.

Jednu od najvećih opasnosti na području općine Odžak predstavlja **zagađenost minama i neeksplozivnim ubojitim sredstvima (NUS)** što pored povreda i gubitka ljudi onemogućava obnovu i rekonstrukciju, obradu zemlje, organizaciju i normalizaciju života, kao i brži povratak izbjeglih i raseljenih osoba.

Na prostoru općine Odžak nalazio se veliki broj neeksplozivnih ubojitih sredstava. Veličina sumnjive površine procjenjivana je na 21,136 km² što je oko 13% ukupne površine teritorije općine Odžak. U tijeku 2014. i 2015. godine, a sukladno planu operativnog djelovanja za općinu Odžak, BH MAC Sarajevo u suradnji sa RU MAC-om Brčko i Službom civilne zaštite Odžak deminirano je 110.000 m² u Novom Gradu – Lještraku, a ovih dana kompletirana je prva faza i očišćeno preostalih 61.000 m². Izgradnjom autoceste VC kroz općinu Odžak dodatno su očišćeni i to:

- Sistematski čišćeno 10.503.700 m²
- Tehničko izviđanje 1.100.510 m²
- Čišćenje 415.640 m²

Treba napomenuti da je u općini Odžak i dalje pod sumnjivim površinama 11,6 km². Usporedbe radi, u BiH trenutna veličina minski sumnjive površine iznosi 1.218,50 km² ili 2,4% u odnosu na ukupnu površinu BiH.

Iako je od početka rata pa do danas od mina u BiH ukupno stradalo 8.331 osoba, nama se na terenu i dalje događaju problemi sa civilima koji ulaze u rizičnu miniranu površinu, jer isti ne poštuju minske oznake.

U sumnjiva područja ulaze iz ekonomskih razloga: sječa šuma, berba šumskih plodova i sakupljanje sekundarnih sirovina.

U razdoblju poslije rata prostor općine Odžak je intenzivnije izložen rizicima od prirodnih i drugih nesreća. Na ovakav zaključak upućuje zaustavljen proces planiranja, razoreni i neobnovljeni infrastrukturni objekti i motriteljski i komunikacijski sustavi, čime je narušena učinkovitost pravodobnog otkrivanja, praćenja, prognoziranja i ranije najave prirodnih i drugih nesreća. Nedostatak dokumentacije, povećana osjetljivost fizičkih struktura, nedostatak finansijskih sredstava, tehničke neopremljenosti postojećih institucija, niska razina svijesti o opasnostima, te niska razina specijalističke obrazovanosti ljudi također pogoduje povećanom riziku od prirodnih i drugih nesreća.

Radi postojanja mogućnosti da se pobrojane nesreće iznenada snažno i rušilački pojave, potrebno je na prostorima naše općine isplanirati i obraditi kapacitete za

smještaj, evakuaciju i zbrinjavanje ugroženog stanovništva, te karantene za povrijeđenu i oboljelu stoku.

-Procjena ugroženosti prostora općine od poplava

Poplava je plavljenje užeg i šireg kompleksa zemljišta izlivanjem vode iz riječnog korita. Nastaje od velikih kiša, naglog topljenja snijega, rušenja brana, potresa i drugih prirodnih nesreća. Opasnost od poplava se sprečava ili smanjuje izgradnjom nasipa, brana, kanala ili velikih akumulacionih bazena koji prihvataju najveći dio plavne vode. Poplave mogu biti prirodne koje nastaju u riječnim dolinama kao posljedica hidroloških uvjeta u slivu, a poplave koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima su poplave nastale rušenjem nasipa na riječnim obalama i brana na hidroakumulacijama. Ovakve situacije se najčešće dešavaju u ratnim uvjetima.

Poplave prouzrokuju velike materijalne štete (neposredne ili posredne) i iskazuju se trenutačno, tijekom trajanja poplave ili neposredno nakon prestanka poplave sa vremenski odloženim djelovanjem. Štete od poplava nastaju u gospodarstvu, prometnoj infrastrukturi, objektima niskogradnje, a djelovanje erozije zemljišta i bujica izaziva višestruke štete.

Područje općine Odžak nalazi se između rijeka Save i Bosne i ugroženo je od poplava koje mogu nastati prelijevanjem ili rušenjem obrambenog nasipa koji se proteže čitavom dužinom uz rijeku Savu i od Pruda do Gornje Dubice uz rijeku Bosnu. Na dijelu općine Odžak uz rijeku Bosnu gdje nije izgrađen nasip, a to su naseljena mjesta Ada, Novo Selo i dio Gornje Dubice postoji mogućnost poplava za vrijeme velikog vodostaja rijeke Bosne i visokog nivoa rijeke Save. Opasnost od poplava postoji i od vlastitih podvodnih voda rijeke Save i Bosne, a uzrok tome je nedovoljna izgrađenost kanalske mreže i zbog neodržavanja umanjene funkcije već izgrađenih kanala.

Do znatnog plavljenja dijelova općine može doći ukoliko bi crpne stanice uz rijeku Savu ispale iz funkcije u vrijeme visokog nivoa rijeka i velike količine atmosferskih oborina. Ukoliko bi došlo do izlivanja rijeke Save poplavljeno bi bilo oko 30% teritorije općine sa 25-30% stanovništva, a to su sva naselja i površine teritorije sa nadmorskom visinom manjom od 90 m.

Na mogućem poplavnom području nalazi se značajan dio stambenih i poslovnih objekata, infrastrukture, kao i veliki broj sitne i krupne stoke. Na ovom području se nalaze objekti privatnih poduzeća, škole, putovi, vodoprivredne, elektro i PTT instalacije, vodovodna mreža i drugi izvori vodoopskrbe, zatim smještajni kapaciteti za žitarice i stočnu hranu, te farme živine i krupne stoke.

Ukoliko bi vodostaj rijeka dostigao i zadržao visok nivo moguća je pojava podzemnih voda, posebno u naselju Prud, a ukoliko bi padavine bile dugotrajne i obilne, a sabirni kanali postali nedovoljno propusni došlo bi do plavljenja oborinskim vodama naseljenih mjesta Zorice, Vojskova, Osječak, Gornja Dubica, Donja Dubica, Novo Selo, Prnjavor i dio Posavske Mahale.

Na najstrašniji mogući način, općina Odžak je tijekom svibnja 2014. godine doživjela strašnu tragediju uzrokovanu poplavama na gore specifikiranom terenu. U svibanjskim poplavama spomenutom prirodnom nesrećom, poplavom, zahvaćeno je područje od 85 km² ili 8.500 ha.

U najvećoj mjeri obalni i priobalni dio rijeke Bosne (preko 20 km vodotoka), od jugoistoka ka sjeveru općine, a radi se o poljoprivrednom zemljištu i izgrađenim dijelovima naseljenih mjesta: dio grada Odžaka, Ade, Novog Sela, Gornje Dubice i Pruda. Zatim, obalni

dio, priobalje i značajan ravničarski dio u dubinu branjenog područja, od istoka ka zapadu općine, dolinom rijeke Save (20-ak kilometara), radi se o naseljenim mjestima koja su potpuno poplavljena i pretrpjela najveće štete: Prud, Vojskova, Zorice i Trnjak, te najvećim dijelom naseljena mjesta: Donja Dubica, Osječak i Novi Grad, a u manjoj mjeri poplavom su zahvaćeni dijelovi naseljenih mjesta: Donji Svilaj i Gornji Svilaj (manji broj obiteljskih i vikend objekata, te značajne površine poljoprivrednog zemljišta).

Štete su nastale na oko 1.500 domaćinstava od čega je broj oštećenih domaćinstava 1.406 sa 3.187 članova tih domaćinstava te su oštećena 62 poslovna subjekta.

Izraženo u financijskim i naturalnim pokazateljima može se konstatirati sljedeće:

a. Štete na materijalnim dobrima

- Štete na građevinskim objektima u ukupnim iznosima od 10.892.377,70 KM
- Štete na ostalim dobrima u ukupnom iznosu od 15.382.298,80 KM
- Štete na poljoprivredi u ukupnom iznosu od 8.273.806,87 KM
- Štete na uginulim životinjama u ukupnom iznosu od 1.773.169,00 KM

što čini **ukupnu štetu** na materijalnim dobrima od **36.321.652,37 KM**

b. Štete na registriranim poduzećima, obrtima i ostalim pravnim osobama u ukupnom iznosu od 10.090.100,00 KM i

c. Štete na infrastrukturi u iznosu od 7.000.000,000 KM

Ukupno procijenjena šteta, kao posljedica poplava na području općine Odžak iznosi **53.411.752,40 KM**

Pripremajući konačno izvješće o provođenju mjera obrane od poplava na poplavnom području Odžačka Posavina u periodu od 15.05.2014. do 10.06.2014. godine prema Agenciji za vodno područje rijeke Save Sarajevo, služba civilne zaštite općine Odžak i područni rukovoditelj obrane od poplava su inzistirali na sanaciji i rekonstrukciji zaštitnih obrambenih nasipa od vanjskih i unutrašnjih voda sa svim popratnim objektima po sljedećim prioritetima:

a. SAVSKI OBRAMBENI NASIP

Dionica km 0+000 do km 3+000

Dionica km 15+057 do km 17+300

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2015. godine

b. BOSANSKI NASIP

Dionica km 0+000 do km 6+900

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2017. godine

Procijenjena vrijednost radova: 7.000.000,00 KM

Kroz rekonstrukciju ovog nasipa mora se predvidjeti produžetak izgradnje istog za cca 1 km, kako bi se zaštitila crkva i groblje u naselju Gornja Dubica. Također, istim projektom mora se predvidjeti izgradnja ustave na spoju obodnog kanala „Bosna-Bukovica“ i bosanskog nasipa sa izgrađenom crpnom stanicom za prepumpavanje vode iz unutrašnjosti kada to nije moguće gravitaciono učiniti. Objekt ustave i crpne stanice mogu biti riješeni kao jedna cjelina.

c. **REKONSTRUKCIJA OBODNOG KANALA „SVILAJ-POTOČANI“**

Dionica km 0+000 do km 11+500 (do entitetske granice)

Vrijeme izvođenja radova: 2014.2020. godine

Procijenjena vrijednost radova: 11.000.000,00 KM

Prioritet u rekonstrukciji ovog kanala je dionica od km 0+000 do km 1+600 (granica uspora), odnosno do ušća Donjeg obodnog kanala (DOK) u Donjem Svilaju.

d. **OBALOUTVRDA „LABUDOVA KRIVINA“ na bosanskom nasipu, Prud**

Dionica km 0+725 do km 1+150

Ukupna dužina L=325 m2

Vrijeme izvođenja radova: 2014. godina

Procijenjena vrijednost radova: 200.000,00 KM

e. **IZGRADNJA ZAŠTITNOG NASIPA od rijeke Bosne u naselje Ada**

Procijenjena dužina cca 300 m2

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2015. godine

Procijenjena vrijednost: 200.000,00 KM

f. **REKONSTRUKCIJA SAVSKOG OBRAMBENOG NASIPA**

Dionica km 22+272 do km 27+117

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2020. godine

Procijenjena vrijednost: 2.700.000,00 KM

g. **REMONT CRPNIH STANICA**

• CS „Zorice I“

Remont pumpe P1 i P3 sa ugradnjom automatskih mazalica

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2017. godine

Procijenjena vrijednost: 140.000,00 KM

• CS „Zorice I“

Remont pumpe P1 i P2

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2017. godine

Procijenjena vrijednost: 140.000,00 KM

• CS „Svilaj“

Remont pumpe P1 i P2 sa ugradnjom automatskih mazalica

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2017. godine

Procijenjena vrijednost: 140.000,00 KM

• Sanacija građevinskih dijelova objekata koji su bili pod utjecajem vode (poplavljeni) sa nabavkom nove opreme, uređaja i namještaja

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2015. Godine

Procijenjena vrijednost: 250.000,00 KM

• Izvršiti potreban remont na elektro opremi nakon utvrđenog pregleda i revizije, te izvršiti izmještanje trafo stanice na viši nivo, odnosno na stare temelje trafo stanice, kojom se opskrbljivala CS „Zorice II“, te izvršiti spajanje svih agregata.

Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2015. godine

Procijenjena vrijednost: 500.000,00 KM

- Rekonstrukcija obodnog kanala „Bosna-Bukovica“
Dionica km 0+000 do km 5+000
Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2020. godine
Procijenjena vrijednost radova: 4.000.000,00 KM
Prioritet u rekonstrukciji ovog kanala je dionica od km 0+000 do 3+000 u kojoj mora biti obuhvaćen pojas minimalno 4 m² za održavanje i obavljanje hitnih intervencija u smislu sanacija većih i manjih oštećenja u toku eksploatacije kao i osiguranje tvrdim putem za eventualne intervencije za obranu od poplava.
- Rekonstrukcija Gornjeg obodnog kanala i Donjeg obodnog kanala
Ukupna dužina oba kanala je 4.400 m²
Vrijeme izvođenja radova: 2014.-2020. godine
Procijenjena vrijednost radova: 1.000.000,00 KM

Tijekom 2015. Godine, a nakon gore spomenutih urgencija nadležna agencija za vode, poduzela je sljedeće **mjere, radove i aktivnosti**:

1. Izvršena je sanacija proboja savskog nasipa km 0+000 do km 2+980 (restoran „Luxor“-ustava na Staraci).
2. Izvršena je sanacija građevinskog dijela svih objekata (čuvarske kuće, crpne stanice, centra obrane od poplava „Prud“ i skladišni prostor).
3. Formiran je tvrdi pošljunčani put kroz branjeno područje neposredno uz savski nasip u dužini od 3 km na potezu od skelskog prijelaza prema crpnoj stanici Svilaj.
4. Izvršeno je ugovaranje radova na sanaciji klizišta na savskom nasipu u Donjem Svilaju na potezu km 16+057 prema ušću kanala „Svilaj-Potočani“. Radovi trebaju da započnu ovih dana. riječ je o sanaciji klizišta u dužini od cca 200 m. Cijeli ovaj potez od km 16+57 do km 17+300 (ušće kanala „Svilaj-Potočani“) predviđen je da se rekonstruira sredstvima međunarodnih institucija.
5. Izvršeno je ugovaranje radova na rekonstrukciji savskog nasipa u Prudu, potez od km 0+000 do km 2+980. Radovi mogu početi nakon izdavanja građevinske dozvole od strane općinske uprave ili neke druge nadležne institucije.
6. Sredstvima nadležne agencije izvršit će se u toku ove godine rekonstrukcija bosanskog nasipa na potezu od km 0+000 do km 1+250. Pokrenuta je procedura javne nabavke kao i ishodenje druge neophodne dokumentacije.
7. Ugovoreni su radovi izrade projekta bosanskog nasipa od Neteke (crkve u Gornjoj Dubici) do naselja Ada.
8. Ugovoreni su radovi izrade projekta rekonstrukcije obodnog kanala „Bosna-Bukovica“.
9. Rekonstrukcija lijevog obrambenog bosanskog nasipa od km 1+250 do km 6+900, predviđeno je da se radi sredstvima međunarodnih institucija. Dinamika realizacije ovih radova trenutno nam nije poznata, a detaljnije informacije očekujemo od strane nadležne agencije za vode.
10. Rekonstrukcija savskog nasipa od km 16+057 do km 17+300, te km 22+272 do km 27+127 i popratnog lijevog i desnog nasipa na kanalu „Svilaj-Potočani“ do km 1+600, predviđeno je da se radi sredstvima međunarodnih institucija.
11. Tijekom godine sredstvima agencije za vode će se pristupiti sanaciji i rekonstrukciji donjeg i gornjeg obodnog kanala u Donjem i Gornjem Svilaju.
12. Izvršena je hitna intervencija kamenim nabačajem trupa bosanskog nasipa u naselju Prud, lokalitet „Labudova krivina“.
13. Izvršena je sanacija oštećenja savskog nasipa nastalih djelovanjem divljih životinja.

Kao i općina, u prethodnom periodu je Agencija za vode izvršila nabavku osnovne opreme i materijala za obranu od poplava i to:

- Vreća za pijesak 120.000 komada
- Pijeska za punjenje vreća 500 m³
- Prijenosnih benzinskih pumpi manjeg kapaciteta 10 kom
- Velika pumpa za vodu kapaciteta 20.000 l/min
- Ostala oprema (čizme, kabanice, najloni, alati i dr.)

U lipnju 2001. godine došlo je do plavljenja velikog dijela općine Odžak uslijed velikih i dugotrajnih padavina i visokog vodostaja rijeka. Poplavljeno je 35 kuća u Adi i 20 kuća u naselju Bukovica u Gornjoj Dubici. Na cijelom području općine Odžak bilo je poplavljeno od 150 do 160 kuća i velika površina zemljišta. U rujnu iste godine došlo je do izlivanja sabirnih kanala uslijed velikih padavina. Poplavljena su bila naselja Potočani, Jošava, Prnjavor, Posavska Mahala, Gornja Dubica, zaseok Bukovica i jedan dio grada Odžaka. 25.02.2002. godine uslijed obilnih padavina izlio se kanal Svilaj - Potočani na dijelu u Potočanima i kanal Jasenovica u mjestu Prnjavor. Tada je poplavljeno oko 30 domaćinstava i veliki dio obradivog zemljišta.

U četvrtom mjesecu 2004. godine zbog obilnih padavina došlo je do plavljenja dijelova Odžačke općine kada je poplavljeno oko 50 kuća i oko 2.000 ha zemljišta. Ovim se potvrđuje da su ove prirodne nesreće na našim prostorima neizbježne i nameću potrebu aktivnog poboljšanja sustava zaštite od poplava, time i smanjenja rizika od poplava. Savski nasip kao i nasip uz rijeku Bosnu imaju manjkavosti sa stanovišta nadvišenja i mase tijela na dijelovima od 0-3.000 m (Prud), od 15.057 do 17.620 (Novi Grad) i od 22.272 do 27.117 (Gornji Svilaj) i nasip uz rijeku Bosnu od 0 do 6.905 m. Neophodno je uraditi zaštitni nasip u naselju Ada u dužini od 300 m.

Temeljem svega izloženog, sigurno je da i dalje postoji rizik od poplava na području općine Odžak i da je potrebno preventivno djelovati kako bi se opasnost od poplava smanjila. Preventivno djelovanje bi se ogledalo prvenstveno u povećanju kote obrambenog nasipa na rijekama Savi i Bosni, njegovim ojačanjem kao i izgradnji i održavanju sustava kanalske mreže koja skuplja višak vode i usmjerava je u riječna korita.

Zaključak

Teritorija općine Odžak je ugrožena od poplava rijeka Save i Bosne, zatim brdskih voda prvenstveno u proljeće i jesen i pojavom podzemnih voda za vrijeme visokog vodostaja rijeka Save i Bosne. Blagovremeno i sveobuhvatno organiziranje obrane od poplava ima bitan odraz na ukupnu ugroženost od poplava na području općine Odžak.

-Procjena ugroženosti prostora općine od potresa

Potresi su nagli iznenadni i kratkotrajni pokreti slojeva zemljane kore koji se javljaju u obliku udara, valova, drhtanja i tutnjave. Potres izazivaju aktivni tektonski pokreti duž uzdužnih i poprečnih rasjednih linija, erupcije vulkana, obrušavanje stijena u podzemnim kanalima, pad meteorita i dr.

Prema seizmološkoj karti Bosne i Hercegovine područje općine Odžak spada u područje seizmičkog intenziteta VI stupnja Merkalijeve skale koji može prouzrokovati lakša, srednja i teža oštećenja na objektima i infrastrukturi. U bunarima tada dolazi do promjene

nivoa vode. Na armirano - betonskim i drvenim građevinama potres VI stupnja izaziva laka oštećenja. Srednja oštećenja sa manjim pukotinama na zidovima i dimnjacima pojavit će se na objektima od opeke i velikih blokova. Teška oštećenja bi pretrpjeli objekti građeni od cigle, kamena, kreča i gline i na njima bi se pojavile pukotine, a dimnjaci bi se srušili. Nastala bi oštećenja na cjevovodima. Od infrastrukture znatne štete bile bi na:

- dalekovodnoj visokonaponskoj elektroenergetskoj mreži,
- vodovodnoj mreži i objektima vodoopskrbe i kanalizaciji,
- na svim bunarima i pumpama došlo bi do zamućenja i zagađivanja vode što bi dovelo do problema sa vodoopskrbom kako u gradu tako i u selima,
- objektima naftne industrije (benzinskim crpkama i si.), -
- na telekomunikacijskoj mreži i objektima veze koja bi pretrpjela oštećenja,
- na slabije građanim gospodarskim objektima u stočarstvu, gdje bi gubici stočnog fonda bili znatni,
- na industrijskim objektima bila bi znatna oštećenja, a posebno bi bila paralizirana proizvodnja koja ovisi od električne energije i sustava vodoopskrbe.

Zaključak

1. Na osnovu procjene ugroženosti od potresa na području općine Odžak može se očekivati potres čiji intenzitet može iznositi 6 stupnjeva Merkalijeve skale.
2. Potres je prirodna pojava koja se ne može predvidjeti niti spriječiti, ali je moguće ublažiti njegove posljedice tako što će se na području općine graditi seizmički sigurniji objekti, a postepeno smanjiti broj seizmički neotpornih i slabo otpornih objekata.
3. U slučaju potresa slobodne površine u okviru stambenih zona su neophodne za izmještanje i zbrinjavanje stanovništva, potrebe privremenih zdravstvenih ustanova, šatore i izgradnju montažnih objekata za privremeni smještaj ugroženog stanovništva.
4. U cilju pravilne ocjene seizmičnosti na teritoriji općine Odžak potrebno je utvrditi osnovni stupanj seizmičkog intenziteta, veličinu mikroseizmičkog polja i frekvenciju potresa sa seizmičkom aktivnošću. Ovakvu ocjenu treba povjeriti određenoj naučnoj instituciji iz oblasti seizmologije.
5. Poduzeća na teritoriji općine iz oblasti graditeljstva, komunalne djelatnosti i drugih vidova djelatnosti koja raspolažu sredstvima i snagama koje se mogu angažirati u saniranju posljedica nastalih potresom treba planirati u prioritetu na poslovima spašavanja od potresa.

-Procjena ugroženosti prostora općine od suša, oluja, vjetra, grada i mraza

Nedostatak vode za podmirivanje normalnih potreba u pravilu podrazumijeva nastanak suše. Jedinstvena definicija suše ne postoji, jer ovisno od objekata na koje se odnosi ima različito značenje.

Na području općine Odžak zabilježena je višemjesečna suša u periodu ožujak, travanj i svibanj 2003. godine kada je temperatura u prvoj polovici svibnja prelazila 34 stupnja C. Ovo sušno razdoblje imalo je za posljedicu stradanje žitarica, krmnog i industrijskog bilja, tako da su štete na području općine bile ogromne. Štete na tekućoj poljoprivrednoj proizvodnji u ovakvim dužim sušnim periodima mogu iznositi i do 50% od prosječnih prihoda za područje općine. Štete od suše mogu biti izravne i posredne. Zaštita od suše je jedino moguća izgradnjom sustava za navodnjavanje.

U ljetnim mjesecima česta je pojava olujnog vjetra praćena jakim kišom i gradom, tako da najčešće ni jedan dio teritorije općine ne bude pošteđen. Grad i oluja nanose velike štete poljoprivrednim usjevima, komunalnim i stambenim objektima, te objektima

infrastrukture. Prije rata područje općine je bilo pokriveno protugradnom obranom što danas nije, pa su štete u poslijeratnom periodu evidentne. Veličina zrna grada je najčešća od 1 do 2 cm, a dužina vremenskog intervala padanja je neujednačena, a najčešća je od 5 do 10 minuta. Najčešća pojava grada je od svibnja do sredine srpnja.

U zimskim mjesecima na području općine javljaju se mrazovi kada se temperatura spušta i do -25 stupnjeva C. Ovako niske temperature ugrožavaju elektro i telekomunikacijske instalacije, vodovodnu mrežu kao i ratarske i voćarske kulture.

Preventivna zaštita od mraza podrazumijeva mjere zaštite na spomenutim instalacijama a u voćarstvu zaštitu voća.

-Procjena ugroženosti prostora općine od odronjavanja i klizanja zemljišta

Na području općine Odžak odronjavanje i klizanje zemljišta je rijetka pojava jer je tlo stabilno i nije potkopano zbog eksploatacije prirodnih bogatstava.

Do pojave odronjavanja i klizanja zemljišta u ravničarskim dijelovima općine moglo bi doći uslijed pojave podzemnih voda, a u brdskim dijelovima kao posljedica prekomjerne i neplanske sječe šuma i pojave bujica.

-Procjena ugroženosti prostora općine od snježnih nanosa i leda na vodotocima

Pojava snježnih nanosa na području općine Odžak koja bi imala karakter prirodne nesreće je moguća samo u izuzetno jakim zimama, kada se na prometnicama pojavi veća količina snijega. Najugroženije prometnice bi u tom slučaju bile magistralni putni pravac Odžak-Bosanski Brod i regionalni putni pravac Odžak - Bosanski Šamac. Ugrožene bi bile i prometnice koje povezuju naseljena mjesta na području općine. U slučaju većih snježnih padavina poduzeća za zimsko održavanje putova će vršiti uklanjanje snijega sa prometnica i posipanje sa odgovarajućim materijalom.

Poduzeća, pravna i fizička lica će organizirati čišćenje i uklanjanje snijega sa prometnica i ispred svojih poslovnih i stambenih objekata. U vrijeme oštih zima može doći do zamrzavanja kolovoza i na taj način do paralize prometa i uzrokovanje većeg broja prometnih nezgoda. Tada je moguće da dođe do formiranja ledene kore na rijekama Bosni i Savi kao i do obimnog nagomilavanja leda čime može biti ugrožen i nasip.

Zaključak

Imajući u vidu procjenu ugroženosti općine od snježnih nanosa i poledice, realno je očekivati da ovom vrstom prirodne nesreće može biti obuhvaćeno cijelo područje općine, a najugroženiji dijelovi bila bi mjesta u brdovitom dijelu općine.

Objektivno ne postoji mogućnost da se ova vrsta prirodne nesreće eliminira, ali se djelomično može ublažiti blagovremenim uklanjanjem snježnog pokrivača sa prometnica i njihovim posipanjem sa odgovarajućim materijalom.

-Procjena ugroženosti prostora općine od požara

Požarom se smatra svaka vatra koja je nastala izvan kontroliranog ognjišta ili vatra koja je ovo mjesto napustila i sposobna je da se dalje razvija vlastitom snagom ili uz pomoć vjetra pri čemu može nanijeti veliku materijalnu štetu i opasnosti po zdravlje i sam život ljudi.

Svaka nazočnost zapaljivih i opasnih tvari u određenoj količini predstavljaju potencijalnu opasnost za nastanak prirodne nesreće.
Generalno požare dijelimo na požare na otvorenom i požare u zatvorenom prostoru.

Općina Odžak geografski je smještena na sjeveru Bosne i Hercegovine gdje sa rijekom Savom graniči 30-ak km, na istoku rijekom Bosnom sa općinama Bosanski Šamac i Modriča (RS) u duljini preko 15 km, na jugu sa općinom Vukosavlje i na zapadu općina Bosanski Brod.

Na prostoru općine Odžak preko 80% prevladava ravničarski dio i ostatak brdskog dijela. Zbog gustoće naseljenosti požarno najopterećenije je gradsko područje Odžaka gdje je i najveća koncentracija privrednih, industrijskih i poslovnih objekata. Ostali dio općine ništa manje nije opterećen zbog poljoprivredno orijentirane proizvodnje. Domaćinstva u svojim ekonomskim dvorištima uskladištavaju lako zapaljive materijale (drvo, ugalj, sijeno, slama, kukuruzovina i dr.) tako da se tu često dešavaju požari. U većem broju seoskih domaćinstava kao i u samom gradu, u gospodarskim objektima mogu se još uvijek naći improvizirane električne instalacije koje su često kao takve uzročnici požara.

Obzirom da je područje naše općine pretežno ravničarsko područje sa oranicama, livadama, šumarcima, kao i činjenica da još uvijek imamo veliki dio neobradivih i zapuštenih površina, učestala je pojava poljskih požara, posebno u ljetnim mjesecima ili pak u jesen i proljeće kada oni koji obrađuju zemlju paljenjem vrše čišćenje svojih posjeda, vrlo često bez osiguranih protupožarnih mjera.

Na području općine Odžak imamo 391 hektar šuma u državnom vlasništvu i 1.750 hektara u privatnom vlasništvu. Zbog ratne i poslijeratne devastacije šuma, kako u privatnom, tako i u državnom vlasništvu, vlada stanje opće neuređenosti.

U brdskom području općine moguća je pojava požara na šumskim površinama uslijed visokih temperatura ili zbog upaljene vatre koju ostavljaju izletnici i dr.

Na ovom području poslije rata odrađeni su prilazni vatrogasni putovi u Vrbovcu cca 2.000 m, u Donjem Svilaju od groblja 1.000 m i u Gornjem Svilaju od Lugarnice 850 m, ali se slabo održavaju ili nikako, tako da je u slučaju požara prohodnost vatrogasnim vozilima jako upitna (događalo se da vatrogasci nose naprtnjače sa 25 litara vode i po 1 km). Npr. 2012. godine imali smo 170 intervencija na gašenju požara od čega 15 požara na objektima, 23 šumska požara i 132 požara na šikarama, niskom raslinju, korovu, slami, kukuruzovini i dr.

Provođenjem preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija, gašenja požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženim požarom i eksplozijom, ostvarivanje i svih drugih pitanja od značaja za funkcioniranje u ovoj oblasti ponajprije mora biti normativno i pravno regulirano.

Na području tri općine naše Županije i dalje se radi po starom Županijskom Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu iz 1999. godine. Godine 2009. donesen je Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Sl. novine FBiH" br. 64/09).

Vlada Županije Posavske 2011. je imenovala povjerenstvo za izradu Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu koje je iste godine i izradilo isti koji je prošao sve procedure osim one najvažnije, a to je samo donošenje istoga.

Županijski Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu je osnovni preduvjet za formiranje profesionalne vatrogasne postrojbe koja bi bila u sustavu zaštite i spašavanja.

Ovakvo stanje onemogućava sustavno rješavanje ovog problema, te zato prevencija u ovoj oblasti nije razvijena i prepoznata kao oblik sigurnosno tehničke kulture, odnosno kao osobna i uzajamna zaštita samih građana.

Stanje organiziranosti, opremljenosti, obučenosti i osposobljenosti vatrogasaca u dragovoljnom vatrogasnom društvu Odžak koji profesionalno obnašaju dužnost je takvo da znatno zaostaju po svim statusnim pitanjima u odnosu na svoje mjesto i ulogu u sustavu zaštite i spašavanja od požara i tehnoloških eksplozija.

Zaključak :

- Zaštita i spašavanje od požara zahtijeva temeljitu rekonstrukciju kao i dio ukupnog sustava zaštite i spašavanja.
- Na optimalan način organizirati raspoložive snage, opremu i sredstva za uspješne intervencije u ovoj vrsti prirodne i druge nesreće.
- Realizirati do kraja program opremanja vatrogasne postrojbe DVD-a sa potrebnom tehnikom (nabavka novog ili novijih vatrogasnih vozila), sredstvima i kadrovima.
- Normativno i pravno regulirati u cijelosti ovu oblast, te predložiti neophodne dopune i izmjene kod izrade potrebitih propisa, a sve u skladu sa zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu („Sl. novine FBiH“ br. 64/09).
- Na općinskoj razini donijeti neophodne propise kojima se regulira ova oblast.
- Provoditi preventivne mjere u svim sredinama, organizirati i obučiti snage za uspješne intervencije, uz potpunu primjenu Uredbe o pravilima za učešće zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata („Sl. novine FBiH“ br. 51/12)
- Poštivati proceduru o prijevozu opasnih, zapaljivih i eksplozivnih tvari u cestovnom prometu.
- Radi efikasnijeg djelovanja u slučaju pojave od požara treba raditi na uređenju pristupnih putova u nepristupačnim dijelovima općine koji su ugroženi, kao i na prevazilaženju nemogućnosti blagovremenog djelovanja u nekim situacijama zbog ograničenosti kretanja na međuentitetskim crtama.
- Na osnovu svih gore navedenih pokazatelja kao što su veličina i konfiguracija zemljišta, broj industrijskih postrojenja, zapuštenost poljoprivrednog zemljišta i šuma, izgradnja koridora VC kroz prostor naše općine je preduvjet da moramo pristupiti formiranju profesionalne vatrogasne postrojbe koja će moći odgovoriti svim postavljenim izazovima (kao što su i požari na vozilima na auto putu, te spašavanje unesrećenih prilikom prometnih nesreća za što imamo opremu i obučeno ljudstvo). Naime po svim standardima za ovoliki prostor kao što je naša općina potrebno je minimalno dvije posade po 6 vatrogasaca plus zapovjednik, što ukupno iznosi 13 vatrogasaca (npr. općina Šamac ima približno istu površinu i približno isti broj stanovnika pa ima 14 uposlenih vatrogasaca).

-Procjena ugroženosti prostora općine od zaraznih bolesti

U proteklom periodu na prostorima općine Odžak sporadično su se pojavljivale pojedine bolesti koje nisu ugrožavale brojniju populaciju ljudi. Obzirom da se iz godine u godinu pojavljuju nove i opasnije zarazne bolesti koje bi se mogle pojaviti u obliku epidemije, moramo biti svjesni ovakve opasnosti i spriječiti se za njihovo sprečavanje i saniranje. Zarazne bolesti koje se pojavljuju naglo i u masovnom obliku sa tendencijom daljeg širenja nazivaju se epidemijama. Na temelju podataka općeg mortaliteta na područje općine Odžak kao uzrok smrti na prvom mjestu se nalaze oboljenja srca i krvnih žila, dišnih organa, bubrega, zatim maligna oboljenja (znatno i intenzivnija i češća u poratnom razdoblju) dječja crijevna oboljenja i druge.

Zaključak

Epidemija crijevnih zaraznih bolesti može se očekivati kod stanovništva koje se ne snabdijeva vodom za piće iz vodovoda nego iz raznih drugih izvorišta čija ispravnost se redovno ne kontrolira, te u naseljima gdje ne postoji kanalizacijska mreža nego se pitanje odvodnje otpadnih voda rješava septičkim jamama, a to je slučaj sa većim dijelom općine Odžak.

Mogućnost pojave epidemije crijevnih zaraznih bolesti postoji kod lica koja koriste restorane društvene ishrane i restorane ugostiteljskih objekata u kojima se u potpunosti ne provode higijensko-sanitarne mjere, zatim u predškolskim i školskim institucijama, kao i pri korištenju mesa i mesnih prerađevina koje nisu podvrgnute veterinarskoj kontroli. Redovno provođenje mjera zaštite u proizvodnji, transportu i prometu namirnica sukladno važećim propisima isključuju i svode na minimum mogućnost pojave i širenja epidemije. Postojeće institucije zdravstvene zaštite na području općine su sa svojim raspoloživim kadrovskim i materijalno - tehničkim potencijalom u stanju da ublaže i saniraju posljedice eventualne epidemije.

-Procjena ugroženosti prostora općine od epidemije životinjskih zaraznih bolesti

Epizootija je pojava zarazne bolesti kod životinja koja obzirom na učestalost, vrijeme, mjesto i ugrožene vrste životinja nadilazi očekivani broj slučajeva. Pojava zaraznih bolesti kod životinja osim ekonomskih šteta može uzrokovati i opasnost po zdravlje ljudi u slučaju pojave bruceloze, tuberkuloze, antraxa i dr. Na području općine ima relativno veliki broj domaćih životinja koje se drže uglavnom na farmama peradi, junadi i muznih krava i na svinjskim farmama. Pojava zaraznih bolesti kod stoke je moguća i u mirnodopskim i izvanrednim prilikama, zahvata šire područje pa je potrebno organizirano poduzimanje mjera zaštite i suzbijanja nastale pojave. Moguće zarazne bolesti životinja na području općine su crveni prišt, crveni vjetar, metiljavost, kuga, slinavka, šap, bjesnilo, svinjska kuga, bedrenica, trihineloz, bruceloza, kuga pčelinjeg legla i dr.

Zaključak

Pojava stočnih zaraznih bolesti i zaraza ljudi u većem ili manjem obimu može se očekivati u naseljima u kojima ima najveći broj domaćih životinja. Intenzitet i brzina širenja bolesti u mnogome će zavisi od poduzetih preventivnih mjera, općeg zdravstvenog stanja stoke te klimatskih i drugih uvjeta. Postojeća veterinarska služba osposobljena je za pravovremeno otkrivanje uzročnika, sprečavanje širenja i saniranje epidemije. Veterinarska stanica Odžak raspolaže odgovarajućim kadrovskim i materijalno - tehničkim potencijalom za

provođenje svih vidova veterinarske zaštite, a može provoditi sve potrebne sanitarne mjere kao što su dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija.

Zarazne bolesti divljih životinja predstavljaju trajno žarište iz koga se infekcija prenosi na domaće životinje i ljude. U cilju sprečavanja zaraznih bolesti kod životinja treba kontinuirano provoditi aktivnosti i na zbrinjavanju mačaka, pasa i drugih životinja lualica.

-Procjena ugroženosti prostora općine od biljnih bolesti i štetočina

Poljoprivredne kulture su ugrožene od uzročnika biljnih bolesti kao i od raznih štetočina i korova. Zaštita bilja i biljnih proizvoda je vrlo složena obzirom na broj biljnih bolesti i štetočina koje su danas registrirane, a to su:

- kod pšenice: bauljar, buhač, lema, pijavica, švedska muha, stjenica i dr. od bolesti su najčešće rđa, pepelnica, efiobolus, tvrda snijet, prašna snijet i sl.,
- kod kukuruza: žičnjaci, kukuruzni plamenac, kukuruzna crna vaš i u novije vrijeme kukuruzna zlatica. Od bolesti kukuruza registrirane su: mjehurasta gar, rđa kukuruza, pepeljasta pjegavost i furarijum koji napada zrno kukuruza.

Najvažnije štetočine i bolesti kod povrtlarskih kultura su:

- kod krumpira: žičnjaci, zlatica i lisne vaši od štetočina, a od bolesti su rak krumpira, plamenjača i crna pjegavost.
- kod kupusa: štetočine su sjajnik, kupusna muha, crvena stjenica, veliki i mali kupusar, kupusna soвица, obični buhači i pepeljasta vaš.

Na području općine Odžak postoji veliki broj voćnih rasada, a od voća je najviše zastupljena šljiva, jabuka, kruška, kajsija, breskva i orah. Voćnjaci su također ugroženi od štetočina i bolesti, tako daje potrebno vršiti njihovu redovnu i blagovremenu zaštitu.

Na području općine Odžak nositelj poljoprivredne proizvodnje je poduzeće Poljoprivrednik, a postoji više subjekata koji se bave uskladištavanjem, otkupom i preradom biljnih proizvoda kao što su mješaonice stočne hrane i mlinovi.

Zaključak

Pojava biljnih bolesti i štetočina može se očekivati na velikim obradivim površinama zasijanim jednom biljnom kulturom u proljeće u vrijeme klijanja, u vrijeme početka vegetacije, u vrijeme cvjetanja voća, a kasnije u ljeto i jesen u vrijeme sazrijevanja plodova.

Intenzitet širenja ovisi od primjena mjera zaštite, perioda vegetacije, klimatskih i drugih uvjeta. Najugroženije kulture su pšenica, kukuruz, soja, krumpir, šljiva i drugo. Pri upotrebi kemijskih sredstava za zaštitu treba poštivati uputstva, te voditi računa o kontaminaciji okoliša.

-Procjena ugroženosti prostora općine od radioaktivnog i drugog zagađenja

Pod zaštitom životne sredine od štetnog djelovanja ionizirajućeg zračenja podrazumijeva se zaštita zraka, zemlje, biljnog i životinjskog svijeta, ljudske i stočne hrane,

predmeta opće uporabe i zaštite okoliša. Postojeće stanje organiziranosti u ovoj oblasti, a osobito preventivne zaštite nije na razini potreba.

Nepostojanje potrebnih propisa i planova kao i njihova materijalizacija u slučaju potrebe dovelo bi do teških posljedica po stanovništvo i materijalna dobra. Prisutan je problem nedovoljne informiranosti i nepostojanje koordinacije između svih subjekata koji bi morali provoditi mjere zaštite. RKB zaštita općine obuhvata mjere i postupke koji se organizirano provode radi sprečavanja, ublažavanja i otklanjanja posljedica od RKB djelovanja na stanovništvo, životinjski i biljni svijet i materijalna dobra, kao i otklanjanje posljedica tehnoloških havarija. Veće havarije nuklearnih reaktora su malo vjerojatne, ali se ipak dešavaju (Černobil) noseći sa sobom sve posljedice vezane za prodor radioaktivnih kontaminata iz reaktora u okolinu.

Na području općine postoje objekti koji se štite gromobranima ispunjenim sa radioaktivnim materijalom te bi u slučaju rušenja, požara ili havarije na takvim objektima moglo doći do opasnosti po okolinu. Sa spiskom objekata koji posjeduju izvore radioaktivnog zračenja vatrogasne postrojbe moraju biti obavezno upoznate, kao i sa postupkom gašenja požara u zoni izvora radioaktivnog zračenja.

-Rizik od mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava

Za vrijeme ratnih zbivanja od 1992 do 1995. godine općina Odžak je pretrpjela izuzetno velika razaranja kao i gubitke u ljudskim životima i materijalnim sredstvima.

Posebna opasnost poslije rata su zaostale minsko - eksplozivna sredstva kojih je bilo najviše uz rijeku Savu na području naseljenih mjesta Novi Grad i Gornji Svilaj i uz rijeku Bosnu na području naseljenih mjesta Novo Selo i Gornja Dubica. Cijela površina zemljišta uz rijeku Savu do nasipa čitavom dužinom je rizična. Ukupna rizična površina na području općine Odžak iznosila je 13% površine općine. Do sada je deminirano oko 30% rizične površine. Prema postojećem planu ostalo je da se deminira još oko 276.000 m² rizičnih površina. Za sada nije planirano razminiranje dijela zemljišta između rijeke Save i nasipa cijelom dužinom. Uz rijeke Bosnu i Savu postoji opasnost i od mina koje donese voda za vrijeme visokog vodostaja, a mina ima i u samom koritu ovih rijeka.

Osim mina postoji veliki broj različitih neeksplozivnih ubojitih sredstava koja se nalaze po dubini prostora, odnosno na površini bez vidljivog rizika. Naročito veliku opasnost predstavljaju površine koje se sada ne koriste (kanali, međe, šume) koje nisu označene kao sumnjive, dok je okolno zemljište obrađeno i njime se kreće lokalno stanovništvo koje ga obrađuje, što predstavlja veliku opasnost. Do danas na području općine nije bilo stradalih od minsko-eksplozivnih sredstava.

Obujam akcija razminiranja obzirom na rizične površine, stanje površina na kojima je izvršeno generalno izviđanje i na kojima to tek predstoji, kao i dosadašnji obuhvat površina na kojima se deminira nije zadovoljavajući. Ukoliko se nastavi ovim intenzitetom razminiranje sumnjivih površina na području općine neće biti izvršeno za dugi niz godina.

Zaključak

Obzirom na veliku površinu još nerazminiranog područja općine potrebno je iznaći mogućnosti da se razminiranje ubrza kako bi se te površine mogle obrađivati, što bi pozitivno utjecalo na kvalitetu življenja na tom području i na održivi povratak.

2. Stanje i stupanj provođenja preventivnih mjera zaštite, kao i mogućnost provođenja mjera za otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća

-Procjena potreba mogućnosti za ublažavanje i otklanjanje posljedica od poplava

Na području općine Odžak organizaciju i provođenje redovne obrane od poplava provodi Vodoprivredno poduzeće «Posavina» Odžak, dok izvanrednu obranu od poplava provodi Općinski stožer civilne zaštite.

Preventivne mjere na zaštiti od poplava treba planski usmjeriti na pripremu i osposobljavanje pučanstva iz svih Mjesnih odbora općine za provođenje mjera i postupaka samospašavanja kroz osobnu i uzajamnu zaštitu, kao i na pripremu za provođenje mjera i radnji u okviru organizirane obrane od poplava i spašavanja na vodi. Potrebno je također sve pripadnike civilne zaštite osposobiti za uspješno izvršavanje zadataka u uvjetima poplava. S tim u vezi potrebno je poduzimati slijedeće:

1. Redovito procjenjivati opasnosti u cilju poduzimanja što efikasnijih mjera.
2. Izraditi elaborat zaštite od poplava, te pratiti izgrađenost i stanje postojećeg nasipa i drugih objekata u funkciji obrane od poplava kao i stanje visokih voda. Ovu aktivnost kontinuirano treba provoditi vodoprivredno poduzeće uz suradnju sa odgovarajućom općinskom službom.
3. Dograditi, obnoviti i održavati vodoprivredne objekte i dovesti ih u stanje potpune ispravnosti i funkcionalnosti.
4. Obnoviti, urediti i izgraditi obrambene crte u tijeku redovne obrane od poplava, a sukladno važećim planovima.
5. Očistiti, dograditi, izgraditi i staviti u funkciju postojeće kanale za odvod oborinskih voda.
6. U slučaju ukazane potrebe razbijati ledene sante i nagomilani led radi normalnog otjecanja vode.

U slučaju opasnosti od poplava potrebno je blagovremeno izvršiti evakuaciju ili pomjeranje stanovništva, stoke i materijalnih dobara iz područja zahvaćenog poplavom u sigurnija područja općine.

U slučaju kada razina vode prelazi granicu obrambenih objekata potrebno je izrađivati zečje nasipe, prosijecanje nasipa i upuštanje vode u vještačke kanale, sklanjanje ljudi i materijalnih dobara na objekte sa više katova i si. Potrebno je blagovremeno obavijestiti pučanstvo o predstojećoj opasnosti i mjerama koje treba poduzeti, pravovremeno izgraditi drugu obrambenu crtu, te angažirati sva raspoloživa materijalno - tehnička sredstva koja se mogu upotrijebiti u obrani i spašavanju od poplava.

-Procjena potreba i mogućnosti za ublažavanje i otklanjanje posljedica od potresa

1. Utvrditi seizmološke karakteristike općine, to jest izvršiti seizmološku mikro podjelu prostora, utvrditi osnovni stupanj seizmološkog intenziteta, veličinu mikroseizmološkog polja i frekvenciju prostora sa seizmološkom aktivnošću i trošenjem. Nositelj aktivnosti je odgovarajuća općinska služba u suradnji sa seizmološkim organizacijama.

2. Osigurati primjenu propisa iz oblasti građenja uz poštivanje uvjeta za izgradnju objekata na prostorima seizmološkog djelovanja. Za realizaciju su zaduženi svi subjekti iz oblasti građevinske operative u suradnji sa nadležnom općinskom službom.
3. Određivanje pravilne lokacije za određenu vrstu objekata u suradnji sa nadležnim organima i organizacijama iz oblasti urbanizma, prostornog planiranja i stambene izgradnje.
4. Na zadacima saniranja posljedica izazvanih potresom na području općine mogu se angažirati svi subjekti koji mogu pomoći u raščišćavanju ruševina i izvlačenju i spašavanju zatrpanih te prenošenju i prevoženju povrijeđenih, pružanje medicinske pomoći na identifikaciji poginulih i sahranjivanju, na gašenju požara, na zadacima zbrinjavanja povrijeđenih, na provođenju higijensko-epidemiološke zaštite, na izvlačenju i osiguranju materijalnih dobara, na reguliranju prometa i na poslovima asanacije terena.

-Procjena potreba i mogućnosti na ublažavanju i otklanjanju posljedica u zaštiti od grada, suše i olujnog vjetra

Preventivne mjere zaštite od grada sastoje se u praćenju gibanja i razvoja olujnih i gradonosnih oblaka te obavještavanje o mogućoj pojavi. Ovu mjeru obvezne su provoditi hidrometeorološke službe, odnosno općinski centri za motrenje i uzbunjivanje.

U cilju zaštite ljudi, stoke i materijalnih dobara od tuče potrebno je u suradnji sa susjednim općinama ili samostalno ponovo osposobiti i opremiti sustav za protugradnu obranu. Obzirom da štete nastanu uglavnom na poljoprivrednim kulturama potrebno je u svakoj konkretnoj situaciji utvrditi i predložiti agrotehničke mjere za oštećene kulture kojih su se dužni pridržavati privredni subjekti i individualni poljoprivredni proizvođači.

Preventivne mjere zaštite od suše obuhvaćaju pravovremenu i potpunu primjenu odgovarajućih agrotehničkih mjera kontinuirano praćenje, identifikacija i kvalifikacija šteta i posljedica suše, te blagovremeno poduzimanje mjera sanacije šteta.

Preventivne mjere zaštite od olujnog vjetra koji bi izazvao posljedice velikih razmjera su efikasno raščišćavanje porušenih dijelova građevinskih objekata i prometnica, osposobljavanje pokidanih instalacija, te osiguranje privremenog smještaja za ugroženo stanovništvo.

-Procjena potreba i mogućnosti ublažavanja i otklanjanja posljedica od snježnih nanosa, poledice i nagomilavanje leda na vodenim tokovima.

U zimskom periodu snježni nanosi i poledica mogu ometati, a u rjeđim slučajevima i paralizirati promet što ima za posljedicu otežano snabdijevanje pučanstva i privrednih subjekata što izaziva veliku štetu i troškove.

Da bi se umanjile posljedice izazvane ovom prirodnom nesrećom neophodno je angažiranje svih raspoloživih snaga i sredstava koji mogu doprinijeti u ublažavanju i otklanjanju istih. U tijeku provođenja aktivnosti potrebno je osigurati redovno informiranje nadležnih organa i pučanstva, što je u obavezi nadležne općinske službe, služba za civilnu zaštitu i lokalnih radio postaja.

-Procjena potreba i mogućnosti za ublažavanje i otklanjanje posljedica u zaštiti odronjavanja i klizanje zemljišta

Klizišta i odroni na području općine Odžak nisu karakteristični, ne predstavljaju veću opasnost za ljude i materijalna dobra. Ukoliko bi ipak došlo do ove pojave uslijed pojave podzemnih voda neophodno bi trebalo poduzeti slijedeće:

Preventivne mjere:

- -izvršiti utvrđivanje kritičnih mjesta,
- -izvršiti drenažu terena,
- -izraditi kanale za odvod viška vode,
- -primijeniti graditeljsko-tehničke mjere zaštite i
- -izraditi po potrebi potporne zidove i brane.

Operativne mjere:

- -smjestiti i zbrinuti evakuirano stanovništvo,
- -spasiti materijalna dobra koja se nalaze u zoni klizišta,
- -organizirati snage i sredstva za saniranje posljedica.

-Procjena potreba i mogućnosti na ublažavanju i otklanjanju posljedica od požara

Na području općine postoje uvjeti za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara. Da bi se uspješno provodile preventivne mjere zaštite od požara potrebno je prije svega sačiniti i donijeti, odnosno usvojiti sve potrebne propise koji reguliraju ovu oblast, zatim osigurati provođenje propisa u planiranju, projektiranju i izgradnji objekata i opremiti objekte sredstvima, instalacijama, opremom i uređajima za gašenje požara. Potrebno je također educirati i osposobiti odgovorne osobe i pučanstvo za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite od požara.

-Procjena potreba i mogućnosti za ublažavanje i otklanjanje posljedica od epidemija i smanjivanje rizika od eventualnog izbijanja zoonoza na području općine Odžak

Preventivne mjere su:

- Bolja i potpunija organizacija i opremanje higijensko -epidemiološke službe i DDD službe posebno za rad na terenu,
- praćenje zdravstvenog stanja stanovništva kroz redovne, povremene i temeljite preglede pojedinih grupa populacije laboratorijskim ispitivanjima, postavljanjem dijagnoza i primjenom posebnih terapija u cilju sprečavanja širenja zaraznih bolesti,
- obavljanje cijepljenja, kontrola radnih prostorija, redovna dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija,
- utvrđivanje plana djelovanja zdravstvenih ekipa, što podrazumijeva njihovu kadrovsku i materijalno-tehničku popunu, te pregled lica koja doputuju na prostor općine sa namjerom dužeg zadržavanja.

U cilju otklanjanja posljedica neophodno je poduzeti slijedeće:

- -utvrditi uzroke oboljenja i izvršiti kontrolu, organizirati karantensko liječenje, izvršiti kadrovsku i materijalnu popunu, organizirati cijepljenje, izvršiti sanirani pregled

djelatnika koji će biti angažirani u proizvodnji hrane, te zabraniti pristup u određena područja i objekte.

-Procjena potreba i mogućnosti za ublažavanje i otklanjanje posljedica u zaštiti od stočnih zaraznih bolesti i parazitnih bolesti

Od preventivnih mjera na području općine potrebno je provoditi slijedeće:

- Organizirati provođenje veterinarsko - sanitarnih mjera u proizvodnji, preradi, uskladištenju i prometu životinja i namirnica životinjskog porijekla,
- pregledati objekte i prostore u kojima se drže i uzgajaju životinje uz redovnu kontrolu,
- obavljati veterinarsko-sanitarni pregled životinja za klanje i hrane životinjskog porijekla,
- provoditi zaštitno cijepljenje životinja po programu,
- obavljati dezinfekciju sredstava za prijevoz životinja,
- obavljati deratizaciju po potrebi, a dezinfekciju svakodnevno,
- obavljati sustavnu preventivnu deratizaciju na cijelom području općine minimalno jednom godišnje,
- obavljati dezinsekciju na području općine sa ciljem suzbijanja komaraca u određenom periodu godine (svibanj - kolovoz).

Od mjera za ublažavanje potrebno je provoditi slijedeće:

- ograničenje ili zabrana prometa za životinje u slučaju zaraze,
- zabrana održavanja stočnih vašara i izložbi,
- zabrana ispaše, kupanja i napajanja životinja,
- zabrana klanja zaraženih ili sumnjivih životinja,
- zabrana klanja zdravih životinja bez prethodnog pregleda,
- dezinfekcija osoba uz provođenje osobne higijene,
- aktiviranje svih raspoloživih snaga koje mogu doprinijeti u ublažavanju i otklanjanju posljedica.

-Procjena potreba i mogućnosti za ublažavanje i otklanjanje posljedica u zaštiti od biljnih zaraznih bolesti

Nosioci aktivnosti na zaštiti bilja od bolesti i štetočina su službe za zaštitu bilja i neposredni proizvođači.

Od operativnih mjera treba organizirati slijedeće:

- neprekidno prikupljati podatke o stanju bilja i biljnih proizvoda, te u kritičnim fazama razvoja obavljati vizualno motrenje da bi se utvrdio stupanj infekcije,
- organizirati pregled zemljišta i bilja, pregled prostorijske smještaj, preradu i čuvanje,
- redovno obavljati zaštitu bilja tretiranjem sa kemijskim sredstvima,
- osposobljavati pučanstvo za provođenje mjera zaštite bilja i hrane biljnog porijekla.

U cilju ublažavanja i otklanjanja posljedica poduzimati slijedeće:

- uništavati zaraženo bilje i hranu,
- redovno vršiti dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju prostora za smještaj, preradu i čuvanje,
- suzbijati određene biljne bolesti,

- zabraniti uzgajanje određenih vrsta na određeni vremenski period,
- mobilizirati i racionalno upotrijebiti svu kadrovsku i materijalno-tehnički potencijal za provođenje mjera na otklanjanju i ublažavanju posljedica ove prirodne nesreće.

Nestručna primjena, kao i neznanje u primjeni zaštitnih sredstava dovodi do nepovoljnih efekata, što je ozbiljan problem koji u danom momentu može imati dalekosežne, a najčešće i tragične posljedice.

- Procjena potrebe i mogućnosti za ublažavanje i otklanjanje posljedica u zaštiti od radioaktivnog i kemijskog zagađenja

Preventivne mjere:

- redovno vršenje kontrole radioaktivne kontaminacije zraka, zemlje i vode, čime se utvrđuje povećan intenzitet radioaktivnog zračenja,
- pravilno čuvanje otrovnih i opasnih tvari,
- redovno kontroliranje i održavanje opreme i postrojenja od mogućeg radioaktivnog zračenja,
- kontinuirano stručno osposobljavanje radnog i nadzornog osoblja,
- izrada evidencije o količini opasnih tvari.

Posebnu opasnost predstavljaju objekti na kojima je postavljen radioaktivni gromobran gdje bi u slučaju nesreće moglo doći do ozračavanja ljudi koji se nalaze u blizini. Za slučaj rušenja radioaktivnog gromobrana potrebno je evakuirati ljude iz područja zračenja, izvršiti obilježavanje zone oko mjesta oznakom «opasnost zračenja» i pozvati stručne osobe da izvrše uklanjanje.

Za slučaj požara na prostoru sa radioaktivnim gromobranom ili na samom gromobranu potrebno je prvo osigurati gašenje oko gromobrana, voditi račun da osobe koje gase drže odstojanje minimalno 7,5 m od gromobrana i da se po izvršenom gašenju postupi kao i u slučaju rušenja.

U slučaju akcidenta na gromobranu moraju se izvijestiti:

- Općinski centar za motrenje i uzbunjivanje,
- Policijska postaja,
- Najbliža organizacija ovlaštena za poslove zaštite od izvora ionizirajućeg zračenja,
- Nadležni sanitarni inspektor.

Organizacija koja posjeduje opremu i uređaje sa izvorima ionizirajućeg zračenja mora odrediti jednu osobu i njenog zamjenika koji će biti upoznat sa postupkom u slučaju nesreće.

-Procjena potreba i mogućnosti za ublažavanje i otklanjanje posljedica od neeksplozivnih ubojitih sredstava (NUS-a)

Pod poslovima uklanjanja i uništavanja NUS-a smatraju se poslovi i zadaće koje su vezane za njihovo pronalaženje, otkrivanje, označavanje, iskopavanje, utovar, istovar, prenošenje, prevoženje, uskladištavanje, deaktiviranje i uništavanje.

Pod poslovima zaštite od NUS-a smatraju se poslovi supervizije - nadzora, te medicinskog i fizičkog osiguranja.

Poslove uklanjanja i uništavanja mogu obavljati timovi, te fizičke i pravne osobe koje dobiju ovlaštenja, kao i specijalizirane postrojbe civilne zaštite.

Obzirom na ugroženost područja općine NUS-a ovim poslovima treba posvetiti punu pozornost i ispoštovati sve propisane i kroz praksu provjerene i dokazane procedure.

3. Vrsta, količina i vrijednost materijalnih dobara koja mogu biti ugrožena i mogućnost i potreba njihove zaštite

Procjenom ugroženosti utvrđeno je da od prirodnih i drugih nesreća mogu biti ugroženi:

- stambeni fond,
- gospodarski subjekti i industrijski kapaciteti,
- državna i javna poduzeća iz svih oblasti privređivanja,
- ustanove i institucije,
- energetske resursi,
- elektroenergetski resursi,
- objekti vodoopskrbe,
- cestovna infrastruktura,
- telekomunikacije,
- vodoprivredni objekti,
- kulturno - povijesna dobra,
- pučanstvo sa osobnim stambenim i stočnim fondom te drugim materijalnim dobrima,
- ostala materijalna i druga dobra.

U cilju blagovremenog sklanjanja materijalnih i drugih dobara kako bi se na taj način ista zaštitila ili umanjila šteta na njima, neophodno je poduzeti sve mjere koje moraju biti predviđene Planom zaštite od prirodnih i drugih nesreća za predmetni subjekt.

Procjenjujemo da se uz blagovremeno provođenje dobro isplaniranih i razrađenih mjera zaštita od prirodnih i drugih nesreća mogu znatno ublažiti posljedice istih za što općina ima povoljne preduvjete.

D. SNAGE CIVILNE ZAŠTITE I MTS-a PREDVIĐENE ZA ANGAŽIRANJE NA ZADACIMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Nabrojane i analizirane prirodne i druge nesreće mogu izazvati posljedice velikih razmjera na objektima i materijalnim dobrima. Mogu izazvati oštećenja stambenih, javnih i drugih objekata, oštećenja cestovnih prometnica i objekata na njima, električne i telekomunikacijske mreže djelomično ili potpuno razaranje vodoprivrednih i energetske objekata, te uništavanje vitalnih materijalnih dobara - skladišta hrane, stočnog fonda, biljnih kultura i si. Zato obveza i potreba organiziranja pripremanja i provođenja mjera zaštite i spašavanja predviđena Zakonom i drugim provedbenim propisima koji proističu iz Zakona mora biti stalna i kontinuirana.

1. Stupanj organiziranosti, opremljenosti, kadrovski popunjenosti i stručne osposobljenosti Općinskog stožera civilne zaštite i drugih organa

Do donošenja Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u okviru Uprave za obranu djelovao je odjel civilne zaštite.

Donošenjem novog zakona u Županiji je formirana Uprava za civilnu zaštitu. U našoj općini formirana je općinska služba za civilnu zaštitu kako je predviđeno zakonom, imenovanje Općinski stožer civilne zaštite, kao i povjerenstvo za procjenu šteta.

Prošle godine općinski načelnik je na prijedlog Službe civilne zaštite imenovao povjerenike civilne zaštite za sve mjesne odbore na području općine te je ovih dana formirana postrojba civilne zaštite opće namjene u sastavu od 50 ljudi + zapovjednik postrojbe + kurir-vozač. Postrojba se sastoji od 5 odjeljenja sa po 10 ljudi.

2. Organiziranost i osposobljenost snaga koje se mogu angažirati na provođenju mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

Moguća ugroženost općine Odžak od prirodnih i drugih nesreća većih razmjera ukazuje na potrebu organiziranja snaga i provođenja mjera zaštite i spašavanja, a to su:

- zbrinjavanje ugroženih i nastradalih,
- zaštita i spašavanje od poplava,
- zaštita i spašavanje od potresa,
- zaštita i spašavanje od požara,
- zaštita i spašavanje od snježnih nanosa,
- zaštita i spašavanje od odronjavanja i klizanja zemljišta,
- zaštita i spašavanje od suše, grada i vjetera,
- zaštita i spašavanje od eksplozija i prometnih nesreća,
- zaštita i spašavanje od NUS-a,
- zaštita i spašavanje od epidemija,
- zaštita i spašavanje životinja i hrane životinjskog porijekla,
- zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda,
- ugroženost od radioaktivnog i drugog zagađenja zemlje, vode i zraka,
- saniranje prostora.

Posljedice spomenutih nesreća stvorile bi otežane uvjete za odvijanje redovitih aktivnosti na zaštiti i spašavanju, što nameće potrebu blagovremenog poduzimanja mjera zaštite od strane svih nositelja aktivnosti.

- Pregled snaga koje se mogu angažirati u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća

Otklanjanje posljedica od poplava

1. Općinska služba za prostorno uređenje i katastar,
2. Općinski stožer civilne zaštite,
3. Postrojba civilne zaštite opće namjene,
4. Povjerenici civilne zaštite,
5. Vodoprivredno poduzeće «Posavina» Odžak,
6. Županijski centar za motrenje i uzbuđivanje,
7. Općinska organizacija crvenog križa,

8. Dragovoljno vatrogasno društvo Odžak,
9. Vojska BiH,
10. Svi uposleni,
11. Fizička lica koja posjeduju kamione, traktore sa prikolicom, putnička vozila, plovila sa motorom i bez motora,
12. Sposobno pučanstvo,
13. PU Odžak,

Otklanjanje posljedica od potresa

1. Općinska služba za nabavku sredstava i resursa,
2. Općinski stožer civilne zaštite,
3. Općinska organizacija crvenog križa,
4. Javna i privatna poduzeća koja posjeduju građevinsku mehanizaciju,
5. Dom zdravlja Odžak i Odjel županijske bolnice Odžak,
6. Dragovoljno vatrogasno društvo Odžak,
7. Privatna poduzeća koja se bave prometom građevinskog materijala i roba široke potrošnje,
8. Postrojbe civilne zaštite opće namjene iz MO,
9. Specijalizirana postrojba civilne zaštite,
10. Povjerenici civilne zaštite iz MO,
11. PU Odžak,
12. Vojska BiH,
13. Svi uposleni,
14. Fizička lica koja posjeduju kamione, traktore s prikolicom,
15. Sposobno pučanstvo,
16. Županijski centar za motrenje i uzbunjivanje,

Otklanjanje posljedica od snježnih nanosa, poledice i nagomilavanja leda

1. Općinska služba za prostorno uređenje i katastar,
2. Općinski stožer civilne zaštite,
3. Postrojba civilne zaštite opće namjene,
4. Povjerenici civilne zaštite,
5. Županijski centar za motrenje i uzbunjivanje,
6. Općinska organizacija crvenog križa,
7. Javna i privatna poduzeća koja posjeduju građevinsku mehanizaciju,
8. Dom zdravlja Odžak i Odjel županijske bolnice Odžak,
9. Privatni ugostiteljski objekti sa smještajnim kapacitetima,
10. Javna poduzeća iz oblasti elektroprivrede i telekomunikacija,
11. Lokalne radio postaje,
12. Dragovoljno vatrogasno društvo Odžak,
13. Vojska BiH,
14. Svi uposleni,
15. Sposobno pučanstvo.
16. PU Odžak,

Otklanjanje posljedica od odronjavanja i klizanja zemljišta

1. Općinska služba za gospodarstvo i LER
2. Općinski stožer civilne zaštite,
3. Postrojbe civilne zaštite za opće namjene,
4. Povjerenici civilne zaštite,
5. Županijski centar motrenja i uzbunjivanja,
6. Javna i privatna poduzeća koja posjeduju građevinsku mehanizaciju,
7. Poduzeća koja se bave prometom građevinskog materijala,
8. Vojska BiH,
9. PU Odžak

Otklanjanje posljedica od grada, suše i olujnog vjetra

1. Općinska služba za gospodarstvo i LER,
2. Općinski stožer civilne zaštite,
3. Postrojbe civilne zaštite za opće namjene,
4. Povjerenici civilne zaštite,
5. Županijski centar motrenja i uzbunjivanja,
6. Javna i privatna poduzeća koja posjeduju građevinsku mehanizaciju,
7. Javna poduzeća iz oblasti elektroprivrede i telekomunikacija,
8. Pravna i fizička lica koja posjeduju poljoprivrednu mehanizaciju,
9. PU Odžak

Otklanjanje posljedica od požara

1. Vatrogasna postrojba Dragovoljnog vatrogasnog društva Odžak,
2. PU Odžak,
3. Općinski stožer civilne zaštite,
4. Specijalizirana postrojba civilne zaštite,
5. Postrojba civilne zaštite opće namjene,
6. Povjerenici civilne zaštite,
7. Županijski centar motrenja i uzbunjivanja,
8. Uposlenici.

Otklanjanje posljedica od eksplozija i prometnih nezgoda

1. PU Odžak,
2. Općinski stožer civilne zaštite,
3. Specijalizirana postrojba civilne zaštite,
4. Postrojba civilne zaštite opće namjene,
5. Povjerenici civilne zaštite,
6. Županijski centar motrenja i uzbunjivanja,
7. Dom zdravlja Odžak i Odjel Županijske bolnice Odžak.

Otklanjanje posljedica od epidemija

1. Dom zdravlja Odžak i Odjel Županijske bolnice Odžak,
2. Općinska služba za komunikacije,
3. Javno komunalno poduzeće,

4. Općinska organizacija crvenog križa,
5. Subjekti koji se bave prometom lijekova,
6. Specijalizirana postrojba civilne zaštite,
7. Općinski stožer civilne zaštite,
8. Povjerenici civilne zaštite,
9. Županijski centar motrenja i uzbunjivanja

Otklanjanje posljedica od životinjskih zaraznih bolesti

1. Općinska služba za gospodarstvo i LER,
2. Privatne veterinarske stanice Odžak,
3. Općinski stožer civilne zaštite,
4. Specijalizirana postrojba civilne zaštite,
5. Poduzeća koja posjeduju građansku mehanizaciju,
6. Povjerenici civilne zaštite,
7. Županijski centar motrenja i uzbunjivanja,
8. Pravna i fizička lica koja posjeduju stoku.

Otklanjanje posljedica od biljnih zaraznih bolesti

1. Općinska služba za gospodarstvo i LER,
2. Općinski stožer civilne zaštite,
3. Fizički i pravni subjekti koji se bave biljnom proizvodnjom, i prometom tih proizvoda,
4. Pravna lica koja posjeduju poljoprivredne apoteke,
5. Specijalizirana postrojba civilne zaštite,
6. Povjerenici civilne zaštite,
7. Županijski centar za motrenje i uzbunjivanje.

Otklanjanje posljedica od radioaktivnog i kemijskog zagađenja

1. Općinski stožer civilne zaštite,
2. Specijalizirana postrojba civilne zaštite,
3. Povjerenici civilne zaštite,
4. Vlasnici opreme i izvora ionizirajućeg zračenja,
5. Županijski centar motrenja i uzbunjivanja,
6. Vojska BiH,
7. PU Odžak

Zaključak

Organiziranost i osposobljenost snaga koje bi u slučaju prirodne i druge nesreće bile na raspolaganju za ublažavanje i otklanjanje posljedica u cjelini može zadovoljiti naše potrebe i uspješno izvršiti zadatke koji ih očekuju.

U slučaju nastanka nesreća većih razmjera, neophodno bi bilo tražiti pomoć od susjednih općina i šire.

Za saniranje šteta koristila bi se sva sposobna radna snaga kao i sva raspoloživa sredstva i oprema.

3. Vrsta i količina materijalno - tehničkih sredstava koja su neophodna za provođenje mjera zaštite i spašavanja

Civilna zaštita je do 1992. godine bila u potpunosti opremljena materijalno - tehničkim sredstvima i opremom potrebnom za rad i djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća. Međutim u tijeku proteklih ratnih djelovanja navedena MTS su uništena, tako da trenutačno civilna zaštita posjeduje neznatna materijalna sredstva i opremu koja su nedovoljna da bi se učinkovito moglo djelovati u akcijama zaštite i spašavanja. Nabavka materijalno - tehničkih sredstava do sada je vršena iz donatorskih sredstava.

U narednom periodu treba pravodobno planirati odgovarajuća sredstva za nabavku i opremanje, te obučavanje struktura zaštite i spašavanja sukladno odredbama Zakona. Da bi se efikasno mogle provoditi mjere zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na području općine potrebno je osigurati slijedeća sredstva:

Otklanjanje posljedica od poplava

1. motorni čamci,
2. sigurnosni pojasevi,
3. vreće za zemlju,
4. lopate,
5. ručna kolica,
6. motorna pila za drvo,
7. agregat,
8. akumulatorska svjetiljka,
9. drvena građa,
10. daska,
11. gumene čizme,
12. pumpe za vodu.

Otklanjanje posljedica od potresa

1. kamion sa opremom za istovar,
2. rovokopač-utovarivač,
3. kombi vozilo za prijevoz više osoba,
4. vozilo hitne pomoći,
5. medicinska oprema,
6. vatrogasno vozilo,
7. vatrogasna cisterna sa traktorom,
8. vatrogasne pumpe,
9. sredstva za pružanje higijensko-epidemiološke zaštite,
10. škare za sječenje željeza,
11. kamion za prijevoz građevinskog materijala,
12. sva raspoloživa MTS i oprema.

Otklanjanje posljedica od snježnih nanosa, poledice i nagomilanja leda

1. kamion za uklanjanje snijega sa kolovoza,
2. utovarivač,
3. kamioni za prijevoz snijega,

4. traktori za vuču priručnog uređaja za čišćenje snijega,
5. kamion za ručno rasipanje soli,
6. traktor za ručno rasipanje soli.

Otklanjanje posljedica od odronjavanja i klizanja zemljišta

1. kamion za prijevoz zemlje,
2. utovarivač,
3. rovokopač,
4. drvena građa.

Otklanjanje posljedica od grada, suše i olujnog vjetrova

1. traktor za oranje,
2. priključni strojevi za usitnjavanje zemlje,
3. sijačice,
4. dovoz utovarivač,
5. kamion dizalica,
6. rezana građa,
7. kamion sa opremom za istovaranje,
8. alat i oprema za popravku elektroinstalacija,
9. alat i oprema za popravku telekomunikacija.

Otklanjanje posljedica od požara

1. vanjska i unutrašnja hidrantska mreža sa pripadajućom opremom,
2. vatrogasno vozilo za gašenje požara,
3. traktori sa vatrogasnom cisternom i opremom za gašenje požara,
4. vatrogasna pumpa,
5. Vatrogasno vozilo za prijevoz osoba - vatrogasaca,
6. vatrogasni aparati,
7. električne sirene.

Otklanjanje posljedica od eksplozija i prometnih nezgoda

1. eksploziv i pripadajuća oprema za uništavanje NUS-a,
2. materijal za pružanje prve pomoći,
3. nosila.

Otklanjanje posljedica od epidemija

1. Oprema i sredstva za epidemiološku službu,
2. Prostor za pregled lica sa laboratorijom,
3. vakcina protiv zaraznih bolesti,
4. sredstva za dezinfekciju vodovoda,
5. vozilo za rad ekipe na terenu,
6. vozilo za prijevoz više putnika-članova ekipe na teren,
7. objekti i prostorije za karantenska liječenja,
8. neophodni lijekovi i drugi materijal,
9. ležajevi i druga neophodna oprema za karantenu.

Otklanjanje posljedica od zaraznih bolesti životinja

1. lijekovi, vakcina i ostali materijal neophodan za zaštitu životinja,
2. sredstva i materijal za dezinfekciju i deratizaciju,
3. vozilo za odlazak ekipe na teren,
4. rovokopač za potrebe ukopavanja uginulih životinja,
5. vozilo za prijevoz uginulih životinja,
6. sredstva za dezinfekciju osoba koje provode akciju.

Otklanjanje posljedica od biljnih zaraznih bolesti

1. kemijska i druga zaštitna sredstva za zaštitu bilja napolju i u skladištu,
2. vozilo za rad ekipe na terenu,
3. objekti za osposobljavanje poljoprivrednih proizvoda,
4. strojevi za prijevremeno uklanjanje oboljelih kultura,
5. strojevi za zaoravanje oboljelih kultura,
6. strojevi sa uređajima za tretiranje oboljelih kultura,
7. vozilo za odvoz oboljelih proizvoda iz skladišta.

Otklanjanje posljedica od radioaktivnog i kemijskog onečišćenja

1. uređaji za utvrđivanje stupnja onečišćenosti,
2. komplet za označavanje onečišćenog prostora.

4. Organiziranost i opremljenost poduzeća i zajednica koje se mogu angažirati u akcijama zaštite i spašavanja

Javne ustanove i poduzeća sa područja općine Odžak koje obavljaju djelatnost u oblastima zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, poljoprivrede, kemijske industrije, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, ekologije i dr., u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, od prirodnih i drugih nesreća, dužni su prema odredbama zakona organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja.

U prijeratnom periodu pravne osobe su provodile odgovarajuće pripreme, donosile i izrađivale planove zaštite i spašavanja, planirale i osiguravale materijalno tehnička sredstva za provedbu mjera, organizirale službe, formirale postrojbe i određivale povjerenike, opremale postrojbe potrebnim sredstvima i opremom i osposobljavale ih za njihovo sudjelovanje u zaštiti i spašavanju. U tom periodu sve oblasti zaštite su bile dignute na takvu razinu da se lokalna zajednica mogla uspješno nositi sa svakom prirodnom i drugom nesrećom koja bi se eventualno pojavila. Posljednji ratni sukob je u ovoj oblasti kao i u svim drugim oblastima zbog ratnih razaranja, migracija stanovništva, ekonomskog osiromašenja, prestrukturiranja privrednih resursa i njihovim najčešćim nestankom, sve vratio na početak. U ovoj oblasti tek predstoji aktivnost na organiziranju i opremanju poduzeća i zajednica kako bi efikasno i aktivno mogla sudjelovati u akcijama zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Koristeći se ovlastima iz Zakona načelnik općine je odredio pravne osobe i udruge građana u kojima se organizira služba za zaštitu i spašavanje za djelovanje na prostoru općine u cilju angažiranja u akcijama zaštite i spašavanja (Odluka o osnivanju službi zaštite i spašavanja, „Sl. Glasnik općine Odžak“ 4/15).

Osnovane su sljedeće službe:

1. Služba za medicinsku pomoć, u Domu zdravlja Odžak,
2. Služba za zaštitu i spašavanje životinja, osnovana od uposlenika u veterinarskim ambulantama: „Veterinarius“ d.o.o. Odžak, „Ana-Vet“ d.o.o. Donji Svilaj, „Fadžis“ d.o.o. Odžak i „Majić“ d.o.o. Odžak,
3. Služba za vodoopskrbu i čistoću, u javnom poduzeću „Komunalac“ Odžak,
4. Služba za spašavanje na vodi i pod vodom pri „Udruženju građana sportskih ribolovaca“ Odžak,
5. Služba za zaštitu od požara pri „Vatrogasnom društvu Odžak“ i
6. Služba za zaštitu bilja i biljnih proizvoda, pri poljoprivrednoj apoteci „Profi-Max“ d.o.o. Odžak.

Radi neposrednog angažiranja na izvršenju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i otklanjanja posljedica prirodnih i drugih nesreća za područje općine je formirana postrojba civilne zaštite opće namjene (Odluka o formiranju postrojbe civilne zaštite, „Sl. Glasnik općine Odžak“ br. 4/15). Ovu postrojbu osnivao je načelnik općine na prijedlog službe civilne zaštite.

Postrojba ima ukupno 52 člana a sastoji se od komande voda i 5 odjeljenja. Komandu voda čine:

1. Komandir voda,
2. Vozač – kurir, a odjeljenja sačinjavaju po 10 pripadnika civilne zaštite.

Postrojba je ovih dana opremljena materijalno tehničkim sredstvima, a zapovjednik postrojbe priprema plan obuke iste u narednom periodu.

5. Stupanj osposobljenosti i uvježbanost pučanstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja

Kroz različite vidove obuke svi uposleni kao i pučanstvo se osposobljavaju za provođenje kako preventivnih tako i operativnih mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Ako imamo u vidu Odluku o vrsti i minimalnim količinama sredstava potrebnih za provođenje osobne i kolektivne zaštite građana i zaposlenika u poslovnim objektima i stambenim zgradama od prirodnih i drugih nesreća («Službene novine F BiH», broj: 23/04) možemo konstatirati da opremljenost pučanstva neophodnim sredstvima i opremom koja bi se koristila u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća u ovom momentu zadovoljava.

U skladu sa Zakonom i materijalnim mogućnostima općine Općinsko vijeće će na prijedlog službe civilne zaštite utvrditi kriterije za sufinanciranje nabavke sredstava za uposlene i pučanstvo koji su dužni samostalno ili na zahtjev nadležne službe ili organa organizirati i provoditi mjere zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i da svoja materijalno - tehnička sredstva stave na raspolaganje, odnosno u funkciju zaštite. Korisnici i vlasnici materijalno - tehničkih sredstava potrebnih za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća,

dužni su da ta sredstva sa odgovarajućom radnom snagom, stave na raspolaganje Stožeru civilne zaštite, na njegov zahtjev.

6. Stupanj organiziranosti, popunjenosti i opremljenosti sustava motrenja i uzbunjivanja na području općine

Pored osnovne strukture civilne zaštite Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća propisano je i osnivanje operativnih centara za motrenje i uzbunjivanje na nivou Federacije, Županije i općine. U funkciji motrenja i uzbunjivanja po potrebi se formiraju službe koje vrše motrenje, otkrivanje i praćenje opasnosti, te pravodobno putem centara izvješćuju nadležna tijela i uzbunjuju stanovništvo o predstojećoj ili nastaloj opasnosti. U cilju racionalizacije nije formiran općinski operativni centar, već su ovi poslovi povjereni Županijskom operativnom centru koji je formiran pri Županijskoj upravi civilne zaštite. Isti ima 5 djelatnika, prostor za rad i radi 24 sata dnevno što je zakonska obveza.

U općini Odžak ove poslove za sada ne radi nitko, a služba smatra da bi iste trebao obavljati jedan djelatnik i to u radno vrijeme. Centar, dakle, nije adekvatno popunjen ljudstvom ni materijalno - tehničkim sredstvima, a nema ni potreban prostor niti radi 24 sata što je zakonska obveza. Radi toga subjekti koji bi trebali aktivno sudjelovati u provođenju preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja su samo telefonom u vezi sa Županijskim centrom motrenja i uzbunjivanja.

Zbog toga što operativni centri motrenja i uzbunjivanja nisu ustrojani u skladu sa zakonom na razini općine i Županije, značajno su umanjene pretpostavke efikasnog djelovanja na pružanju pomoći u vođenju akcija zaštite i spašavanja za vrijeme prirodnih i drugih nesreća. U narednom periodu bi trebalo raditi na osnivanju općinskog operativnog centra u Odžaku za što je potrebno iznaći potrebne prostorije i izvršiti opremanje materijalno - tehničkim sredstvima u skladu sa mogućnostima općine.

Zaključak

Navedene nedostatke koji se odnose na osnivanje, popunu i funkcioniranje operativnih centara za motrenje i uzbunjivanje u Županiji i općini moguće je otkloniti potpunom provedbom Zakona o zaštiti i spašavanju koju su dužni osigurati Vlada Županije i općinski načelnik.

Poslije osnivanja operativnih centara M i U potrebno je donijeti odgovarajuće odluke i izvršiti popunu ljudstvom i MTS-om i opremom za nesmetan i funkcionalan rad.

Opremanje komunikacijskom i informacijskom opremom i sredstvima, osposobljavanje i obučavanje i uspostavljanje organizacije veza i komunikacija treba vršiti na jedinstvenim osnovama i u okviru namjenskih projekata, programa i planova razvoja sustava zaštite i spašavanja u F BiH, kako bi se svi elementi ovog informacijsko - komunikacijskog sustava mogli integrirati u namjenski funkcionalan sustav.

7. Potrebe za opremanjem i osposobljavanjem snaga zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća (stožer, postrojbe, povjerenici i službe zaštite bi spašavanja)

Sukladno procijenjenom riziku opasnosti od prirodnih i drugih nesreća potrebno je stožere, službe, postrojbe i specijalnosti civilne zaštite opremiti i obučiti, kako bi sustav

civilne zaštite na prostoru općine bio efikasan i svrsishodan. Obuka i osposobljavanje je uvjet spremnosti uspješne prevencije i planski provedenih priprema na sprečavanju, ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća. Zato je za potrebe obučavanja i osposobljavanja struktura zaštite i spašavanja temeljem članka 165. Zakona osnovan Federalni centar za obuku, zaštitu i spašavanje, koji se nalazi u sastavu Federalne uprave civilne zaštite i koji je u fazi materijalno - tehničkog osuvremenjavanja, kadrovske popune i odgovarajućeg certificiranja za svrhu za koju je osnovan.

U navedenom periodu na području općine ove aktivnosti treba intenzivirati kako bi se snage zaštite i spašavanja osposobile i opremile i bile spremne za bilo koju prirodnu i drugu nesreću. Planove i aktivnosti na obučavanju i osposobljavanju će usmjeravati i kreirati Federalna uprava kroz prilagodljive i prihvatljive nastavne planove i programe.

E. POTREBNA FINACIJSKA SREDSTVA

1. Procjena stanja

U periodu od završetka rata do donošenja Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća nije postojao nikakav sustavan način financiranja posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra. Na osnovu preporuke Federalnog stožera civilne zaštite Vlada Federacije BiH je intervenirala, po principu solidarnosti na osnovu procjena šteta, iz proračunskih sredstava tekuće rezerve i sa pozicije -«Transfer za posebne namjene-elementarne nepogode». Na Županijskoj i općinskoj razini skoro da i nije bilo interventnih sredstava za ove namjene, tako da je zahtjev za namjenskim sredstvima prema Federalnoj upravi civilne zaštite i Vladi Federacije BiH sličio na svojevrsan pritisak za bilo kakva sredstva na računima lokalnih zajednica.

Iako su jačale pretpostavke ubiranja javnih prihoda, njihova finacijska osnovica, cirkulacija, raspodjela i uporaba sredstava u kontekstu ove procjene, nisu bili usklađeni sa ciljanom sustavnom finacijskom refleksijom prema zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

2. Sredstva međunarodne zajednice

Finacijska sredstva međunarodne zajednice, država, bilateralnih i multilateralnih programa za društvenu i ekonomsku stabilizaciju, osim za razminiranje, nisu usmjeravana u programe i projekte zaštite i spašavanja, izuzev za administrativne troškove asocijacija civilnog društva i neke strukovne udruge građana. Navedene slabosti su se ispoljavale najviše kod domaćih nositelja planiranja koji nisu ozbiljno shvatili važnost ove problematike i nisu uskladili projekte kandidiranja potreba i prioriteta za zaštitom i spašavanjem, uz objektivne limite, koji su usmjeravali planska sredstva za egzistencijalne potrebe, obnove i rekonstrukcije Države, ekonomije, povratak, izgradnju institucija vlasti, razvoj demokracija i slično.

3. Sredstva za ostvarivanje prevencije

Kao jedna od najvažnijih strateških mjera zaštite i spašavanja prevencija je finacijski prepoznata samo kao administrativno birokratska aktivnost federalnih ministarstava i drugih tijela federalne uprave, a ne kao nezamjenjiv oblik postizanja spremnosti u pripremama za odgovor na izazove prirodne i druge nesreće iz reda nositelja planiranja na svim razinama državne strukture.

4. Evidencija šteta u finacijskom iznosu

Do donošenja sustavnih provedbenih propisa u oblasti zaštite i spašavanja u periodu od 1997 do 2004. godine, zahtjev općina i županija sa izračunatim štetama po raznim osnovama (požari, poplave, suša, grad-tuča, mraz, led) iznosili su preko 190.937.792,86 KM. U ovaj iznos nisu uračunate štete od klizišta, opasnog otpada, osiromašenog urana, bruceloze, Q groznice i drugog, jer se saniranje posljedica obavljalo preko drugih izvora, pozicija i nositelja planiranja finansijskih sredstava iako se i to može podvesti pod istu bilancu finansijskih opterećenja svih razina proračuna u Državi.

No, štete od poplava 2014. Godine iznose oko 4 milijarde KM. U 78 jedinica lokalne samouprave oštećeni su ili su uništeni: putovi, željeznice, stambeni objekti, škole, zdravstvene ustanove, poljoprivredna dobra, poduzeća, te druga društvena i komunalna infrastruktura. Odgovarajući na posljedice od poplava, međunarodni akteri, pojedinci i poduzeća, osigurali su značajna sredstva za saniranje šteta od poplava. Ukupna pomoć, koja je odobrena, iznosi preko 907 milijuna eura, uključujući i sredstva institucija, koja su iste, dodatno sakupile.

Ipak, realni su iznosi svakako još veći, jer je predstavljen samo dio javno obećane ili osigurane pomoći. Ne postoje objektivne, i na činjenicama utemeljene informacije o realizaciji doniranih sredstava, kao ni visina finansijskog i drugog učešća samih građana u tom procesu. U takvoj konfuznoj situaciji, otvara se veliki prostor za manipulacije, nenamjenski utrošak sredstava i korupciju.

S tim u vezi, ako nema preciznih podataka, teško je dati objektivnu ocjenu o odgovornosti i efikasnosti vlasti, ali i donatora, pri realizaciji donatorskih sredstava.

5. Sustavno financiranje zaštite i spašavanja

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u poglavlju XII naveden je način financiranja zaštite od prirodnih i drugih nesreća. Kao jedan od vidova financiranja predviđena je posebna naknada za sva pravna lica i građane koji obavljaju samostalnu djelatnost i državne organe svih nivoa vlasti u Federaciji u visini od 0,5% od osnovice koja čine isplaćene neto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažiranih po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu.

Sredstva uplaćena po osnovu posebne naknade na području općine vode se na posebnom transakcijskom računu, a raspoređuju se tako da 20% pripada Federaciji, 30% Županiji i 50% općini i služe isključivo za namjene iz članka 184. Zakona. Kako je u značajnoj mjeri prisutan rad na crno, ne može se točno utvrditi ukupan broj uposlenih ili onih koji po ugovoru na određeno vrijeme ili po ugovoru o djelu ostvaruju primanja, radi čega je teško precizno obračunati iznos ostvarenih prihoda.

6. Zaključci

1. Prethodne analize i konstatacije upućuju da postoji pretpostavka dostupnosti finansijskih sredstava, iako je njihova prihodovna osnovica dosta slaba u odnosu na potrebe uspostave organizacije i funkcije zaštite i spašavanja, otklanjanja i saniranja posljedica od prirodnih i drugih nesreća.

2. Radi ostvarivanja pretpostavki za planiranje razvoja zaštite i spašavanja na realnim projekcijama prihoda po osnovu članka 180. Zakona, transparentnog izvršenja proračuna po ovim stavkama, potrebno je primjenjivati Odluku o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih na temelju posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća („Sl. Novine F BiH“ br. 04/12 i 80/13), a u svezi odredbi točke XIII, stavak 3. točka 3. Za svaku godinu služba civilne zaštite i civilnih poslova donosi godišnji plan korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu i spašavanje.

3. Sredstva ostvarena po osnovu članka 180. Zakona nisu jedina sredstva za sve namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Potrebno je voditi računa i o svim drugim izvorima financiranja iz članka 179. Zakona.

4. Planiranjem finansijskih sredstava nositelja planiranja u proračunima lokalne zajednice višestruko je isplativije i opravdanije ulagati u prevenciju nego ulagati u posljedice koje se uslijed izostale prevencije umnožavaju.

5. Na razini opreme prevencija u zaštiti i spašavanju treba biti finansijski podržana u okviru redovitog planiranja proračuna za potrebe osnovne djelatnosti i usuglašena s prioritetima godišnjeg plana provođenja mjera iz Programa razvoja zaštite i spašavanja. Pored proračunskih sredstava za zaštitu i spašavanje u okviru redovitog planiranja proračuna, izuzetno će se koristiti i dio sredstava izdvojen po osnovu posebne naknade od 0,5%.

6. Program razvoja zaštite i spašavanja za sve nositelje planiranja, a posebno za upravna i stručna tijela civilne zaštite, predstavlja osnovu za obveznu izradu godišnjih planova u provedbi razvojnih mjera za postizanje spremnosti sustava zaštite i spašavanja za odgovor na izazove prirodne i druge nesreće.

7. Kako je stanje opremljenosti snaga civilne zaštite za izvršenje namjenskih zadaća veoma loše, potrebno je raditi na realizaciji Programa dodatnog opremanja struktura civilne zaštite koji je Vlada Federacije BiH usvojila još 2001. godine.

8. Raznovrsni poslovni interesi povezani sa interesima zaštite i spašavanja mogu biti oblik sufinansiranja ove djelatnosti, osobito ako promiču razvijanje svijesti o zaštiti i spašavanju ljudi, materijalnih dobara i okoliša.

F. OPĆI ZAKLJUČCI PROCJENE

1. Glavne opasnosti za područje općine proizlaze iz podločnosti potresima, velikim poplavama, snježnim nanosima, klizanjem tla, tučom i gradom kao i sušama u ljetnim mjesecima. Tijekom jeseni i zime dolazi do mrazeva, velikih hladnoća i vjetrova što prouzrokuje materijalne štete na infrastrukturi. Procjenom su prepoznate moguće nesreće u odnosu na specifičnosti prostora općine.

2. Sustav zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća zasniva se na obvezi općine da spriječi i ukloni opasnosti i da primjeni pravovremene mjere ako se nesreća desi. Stalna je obveza i pravo svih pravnih osoba i građana ostvarivanje mjera zaštite i spašavanja, odnosno osobne i uzajamne zaštite.

3. Općinska služba civilne zaštite i Općinski stožer civilne zaštite promovirat će odgovornost rukovodnih struktura za ostvarivanje priprema za zaštitu i spašavanje u cilju umanjenja rizika od nastajanja nesreća, smanjenja broja ljudskih gubitaka, učinkovitog djelovanja u spašavanju, otklanjanju i saniranju posljedica, rekonstrukcije, stabilizacije i normalizacije stanja nakon nesreća i spremnosti zajednice za učinkovit odgovor na moguće nesreće sada i u budućnosti. Potrebno je objediniti napore svih odgovornih institucija, javnih poduzeća i relevantnih pojedinaca u općini u cilju animiranja zajednice na postizanju odgovora u slučaju nastanka prirodne i druge nesreće, čime bi bio napravljen početni korak ka postizanju racionalne spremnosti zajednice za sprečavanje nastajanja, ublažavanje i saniranje posljedica, djelovanje i upravljanje u prirodnim i drugim nesrećama.

4. Potrebno je u sustav zaštite i spašavanja funkcionalno integrirati određene subjekte kao što su služba hitne pomoći, profesionalne vatrogasne postrojbe i dragovoljno vatrogasno društvo, upravna i operativno-stručna tijela općine, policijske snage (prometna policija i specijalne policijske postrojbe) i kapaciteti javnih poduzeća. Suradnja sa svim nositeljima planiranja i tijelima općinske uprave, drugim institucijama i ustanovama je prioritet kako u ostvarivanju prevencije, izradi i usklađivanju planova zaštite i programa razvoja, tako i u

ostvarivanju povjerenja građana u institucije vlasti. Ove zadaće moguće je izvršiti samo ukoliko se osigura kvalitetan resurs u obavljanju ovih poslova i zadaća u okviru svih tijela općinske uprave.

5. Procjena opasnosti od prirodnih i drugih nesreća obveza je općinskih tijela vlasti, koja treba biti vrlo detaljna i precizna i u funkciji postizanja svijesti o značaju priprema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara kod tijela vlasti i svjesnosti o osobnoj i uzajamnoj zaštiti i spašavanju kod građana.

6. Informacijsko - komunikacijsku podršku upravljanju akcijama zaštite i spašavanja pruža Županijski centar motrenja i uzbunjivanja koji treba voditi bazu podataka o pojavama nesreća, opasnostima i rizicima, čime se omogućava usmjeravanje djelovanja sustava i korištenja resursa na stanje izazvano nesrećom.

7. Spremnost odgovora na nesreće pokazatelj je uspješne prevencije i planski provedenih priprema na ublažavanju i otklanjanju posljedica, a obuka i osposobljavanje uvjet je bez koga se ne može govoriti o spremnosti. Sustavni odgovor u vezi s problematikom obučavanja i osposobljavanja temelji se na stvaranju programsko-planskih i stručnih dokumenata za izvođenje nastavnog procesa obuke, ostvarenje procedure njihove verifikacije, osiguranju tehničkih, pedagoških i metodičko-didaktičkih uvjeta za izvođenje nastavnih sadržaja, praktične i teorijske obuke za potrebe operativno - stručnih tijela, službi, postrojbi i specijalnosti civilne zaštite.

8. Gospodarska dobra (industrijski kapaciteti, naftne i plinske instalacije, poljoprivredna dobra, ostali resursi, prometnice i objekti na njima i drugi infrastrukturni objekti) su s aspekta zaštite i spašavanja obuhvaćeni vrednovanjem parametara mogućih nesreća i rizika, te će se sačiniti baze podataka u nadležnim službama i drugim tijelima uprave, ustanovama, zavodima i javnim poduzećima.

9. Suštinska pitanja problematike okoliša i stvaranje uvjeta za izbalansirano korištenje prirodnih resursa i uspostavljanja održivog razvoja, pitanje je upravljanja životnom sredinom i strategijom prostornog plana. Problem opasnog otpada (industrijskog, medicinskog i dr.) jedan je od prioritetnih problema zaštite okoliša. Na području općine ne postoji kontroliran sustav upravljanja opasnim otpadom. Nekontrolirano odlaganje opasnog otpada na lokalnoj i divljim deponijama čini da su one potencijalna ekološka bomba.

10. Prirodna prijetnja potresa uz postojeću intenzivnu gradnju stambenih i poslovnih objekata, često bez odgovarajućih urbanističkih planova i dozvola, zahtjeva reviziju i kontrolu primijenjenih standarda gradnje i poduzimanje odgovarajućih mjera na postizanju otpornosti na rušenje. Neophodno je prilikom gradnje objekata primjenjivati građevinsko - tehničke propise koji će omogućiti adekvatnu zaštitu od potresa.

11. Područje općine je ugroženo poplavama koje bi nastale prelijevanjem ili rušenjem obrambenog nasipa uz rijeku Savu i Bosnu. Ova poplava bi ugrozila veći dio područja općine sa stanovništvom i materijalnim dobrima, tako da bi posljedice bile višestruke.

12. Kako je na prostoru općine poslije ratnih djelovanja ostala velika površina onečišćena minama i neeksplozivnim ubojitim sredstvima, u provedbi je koncept protuminskih akcija koji polazi od pretpostavke da stalno treba procjenjivati minsku situaciju, efikasno planirati, povezivati i koordinirati sve komponente protuminskih akcija u jedinstven proces sa ciljem smanjenja rizika od mina i njegovim svodjenjem na prihvatljivu razinu. Ovom načinu rješavanja prilagodili su se i operativni planovi humanitarnog razminiranja i postavljanje prioriteta, obzirom da će razminiranje biti dugotrajan proces, a financiranje sve više usmjereno na domaće izvore. Važno je postojeće kapacitete civilne zaštite i oružanih snaga učiniti održivim, jer komercijalno razminiranje država neće moći financirati.

13. Gospodarska situacija na prostoru općine uvjetuje mogućnosti, dinamiku i razinu izgradnje elemenata sustava zaštite i spašavanja i postizanje spremnosti da se odgovori na ove izazove. Zbog ovoga je važno racionalno odrediti tekuće i razvojne prioritete funkcioniranja i

izgradnje sustava i korektnog planiranja financijskih sredstava sa stajališta načina osiguranja i kapaciteta materijalnih resursa.

14. Vojska i policija su dio sustava zaštite i spašavanja koji u odnosu na svoju zakonsku ulogu i namjenu, osposobljenost i opremljenost u uvjetima prirodne i druge nesreće pružaju pomoć u otklanjanju i saniranju posljedica, osiguranju reda, osobne i imovinske sigurnosti, odvijanju prometa i upozoravanju na opasnosti.

15. Stalna i neposredna prijetnja od prirodnih i drugih nesreća izazvana djelovanjem prirode ili čovjeka zahtijeva suradnju lokalne zajednice sa susjedima, a i šire u zajedničkom planiranju akcija zaštite i spašavanja.

Sadašnja suradnja na ovom planu nije na potrebnom nivou, zato bi pažnju trebalo usmjeriti na regionalnu i širu suradnju po pitanjima prepoznavanja opasnosti, motrenju i praćenju, predviđanju i prognoziranju, planiranju mjera prevencije, procedurama prelaska državne granice, povećanju osobne zaštite građana i drugim mjerama.

16. Nevladine i organizacije civilnog društva imaju značajnu ulogu u podizanju svijesti o značaju zaštite i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća prije svega zbog raznolikosti sadržaja djelovanja, te je zbog toga potrebno afirmirati društveni značaj nevladinog humanitarnog sektora i organizacija civilnog društva.

17. U okviru mjera zaštite i spašavanja potrebno je izraditi efikasna i prihvatljiva rješenja radi uspostavljanja adekvatnog sustava koji sadrži konkretne mjere u nadležnosti jednog ili više nositelja.

18. Procjena ugroženosti stvara osnovu za izradu **općinskog programa razvoja zaštite i spašavanja i općinskog plana zaštite i spašavanja**. Nakon usvajanja revidirane Procjene ugroženosti općine potrebno je pristupiti izradi dugoročnog Programa zaštite i spašavanja, a u isto vrijeme i Plan zaštite i spašavanja.

OPĆINSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE
ODŽAK